

Kashmirista Keralaan keskiluokan kautta

Helsingin Sanomien Intia-aiheinen uutisointi

Anna Nuutinen

<p>Tekijä tai tekijät Anna Nuutinen</p>	<p>Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2008</p>
<p>Raportin nimi Kashmirista Keralaan keskiluokan kautta Helsingin Sanomien Intia-aiheinen uutisointi</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 43 + 8</p>
<p>Opettajat tai ohjaajat Miisa Jääskeläinen</p>	
<p>Opinnäytetyö käsittelee Helsingin Sanomien Intia-aiheista uutisointia aikajaksolla 1.10.2010–31.5.2011. Lehti lähetti Intiaan oman kirjeenvaihtajansa kyseiseksi ajaksi. Työssä uutisointia verrataan kehitysmaauutisten tyyppisiin piirteisiin.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimuskysymys on: Minkälaista on Helsingin Sanomien Intia-uutisointi verrattuna tyyppilliseen kehitysmaauutisointiin? Lisäksi työssä haetaan vastaus-ta kysymykseen: Välittykö Intian moninaisuus ja siellä käynnissä oleva muutos Helsingin Sanomien Intia-uutisten aihevalinnoissa?</p> <p>Tutkimus on toteutettu syksyn 2011 ja kevään 2012 aikana. Tutkimusmenetelmänä on käytetty laadullista tutkimusta, tarkemmin sisällönanalyysia. Työn aineisto on rajattu ainoastaan kirjoitettuun tekstiin, toisin sanottuna kuvia ei käsitellä osana uutisia. Tutkimusaineistossa on mukana 77 Helsingin Sanomissa julkaistua juttua.</p> <p>Tutkimuksen tietopohja sisältää katsauksen kehitysmaauutisointiin ja sen tyyppisiin piirteisiin. Lisäksi mukana on Intian monitahoisuuden ja nykytilanteen kartoitusta.</p> <p>Tietopohjan perusteella on laadittu yhdeksän vastapareista koostuvaa kategoriaa, joihin aineiston jutut on luokiteltu tyyppillisten ja epätyypillisten piirteiden mukaan.</p> <p>Selvityksen tulosten mukaan Helsingin Sanomien Intia-aiheinen uutisointi oli edellä mainittuna ajankohtana hyvin epätyypillistä verrattuna tavalliseen kehitysmaauutisointiin. Aineisto vastasi tyyppillistä kehitysmaauutisointia ainoastaan yhdessä kategoriassa, joka oli aiheiden negatiivisuus.</p> <p>Intian moninaisuus ja siellä käynnissä oleva muutos välittyivät aineiston aihevalinnoissa hyvin.</p>	
<p>Asiasanat Intia, uutiset, kehitysmaat, kehitysmaauutisointi, sisällönanalyysi, vertailu</p>	

Degree programme in Journalism

<p>Authors Anna Nuutinen</p>	<p>Group or year of entry 2008</p>
<p>The title of thesis From Kashmir to Kerala via Middle Class India-related News Coverage by Helsingin Sanomat</p>	<p>Number of pages and appendices 43+8</p>
<p>Supervisor(s) Miisa Jääskeläinen</p>	
<p>This thesis investigates India-related news coverage by <i>Helsingin Sanomat</i>. The time period of the news production under review was between 1 October 2010 and 31 May 2011. During this time period the newspaper had its own correspondent in India. In this thesis news coverage is compared to typical characteristics of development journalism.</p> <p>The research question is: How is India-related news coverage by <i>Helsingin Sanomat</i> compared to typical development journalism? There is also an additional question: Does the diversity and ongoing change of India come across in story topics concerning India-related journalism by <i>Helsingin Sanomat</i>?</p> <p>The study was carried out between autumn 2011 and spring 2012. The research method used was qualitative study, more specifically content analysis. The material used is limited to written texts, i.e. photos were not considered here as a part of the news. The research material includes 77 news stories published in <i>Helsingin Sanomat</i>.</p> <p>The frame of reference of this study includes an overview of development journalism and some of its typical characteristics. There is also a short overview of diversity and the current situation in India.</p> <p>There are nine pair categories formed on the basis of the frame of reference. The research material's news stories are classified into these categories according to typical or atypical characteristics.</p> <p>According to this study the India-related news coverage of <i>Helsingin Sanomat</i> during this time was very atypical compared to usual development journalism. The only typical characteristic was the general negativity of story topics.</p> <p>The diversity and ongoing change of the country come very well across in the story topics.</p>	
<p>Key words India, news, developing countries, development journalism, content analysis, comparison</p>	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Kehitysmaat ulkomaanuutisten kohteena.....	4
2.1	Ulkomaanuutisointi.....	4
2.2	Kehitysmaauutisointi ja sen tyypilliset piirteet.....	6
2.3	Helsingin Sanomien liikkuva kirjeenvaihtajuus	9
3	Intia.....	9
3.1	Intiako kehitysmaa?.....	10
3.2	Monikasvoinen Intia	10
3.3	Intialaisia äärimmäisyyksiä.....	11
3.4	Muutos on käynnissä.....	13
3.5	Intia-stereotypiat.....	14
4	Aineisto ja tutkimusmenetelmät.....	15
4.1	Aineiston rajaus.....	15
4.2	Sisällönanalyysi.....	16
5	Kehitysmaauutisten tyypilliset piirteet HS:n Intia-aiheisissa uutisissa	17
5.1	Nopeat ja kovat uutisaiheet	17
5.2	Eksotisointi.....	19
5.3	Negatiivisuus	21
5.4	Stereotyypisyys.....	23
5.5	Päähenkilö objektina.....	25
5.6	Ihmiset massana.....	27
5.7	Historiattomuus	28
5.8	Suomi-yhteydet	30
5.9	Eliitti äänessä.....	31
5.10	Yhteenvetoa tyypillisten piirteiden esiintyvyydestä.....	33
5.10.1	Eniten kehitysmaauutisoinnin tyypillisiä piirteitä sisältävä juttu	34
5.10.2	Vähiten kehitysmaauutisoinnin tyypillisiä piirteitä sisältävä juttu	35
6	Intian moninaisuuden ja tilanteen välittyminen juttuaiheissa.....	36
7	Johtopäätöksiä.....	37
7.1	Tutkimustuloksista	37
7.2	Arviointi	40

Lähteet.....	42
Liitteet.....	44
Liite 1. Tyypillinen ja epätyypillinen juttu aineistossa.....	44
Liite 2. Taulukot.....	47

1 Johdanto

Tarkastelen opinnäytetyössäni Helsingin Sanomien Intiaa koskevaa uutisointia. Vertaan sitä tyypilliseen kehitysmaauutisointiin. Tarkoitukseni on myös selvittää, miten Intian moninaisuus ja siellä käynnissä olevat kulttuuriset ja taloudelliset muutokset välittyvät uutisteksteistä. Työllä ei ole toimeksiantajaa.

Intian merkitys on kasvanut hiljalleen viime vuosikymmeninä erityisesti sen valtavan nopean talouskasvun vuoksi. Sen odotetaan nousevan tulevaisuudessa maailman talousmahtien joukkoon. Intia on kasvattanut painoarvoaan kauppakumppanina myös Suomessa viime vuosina.

Saman maan rajojen sisälle mahtuu hämmentävä määrä ääripäitä ja ulottuvuuksia. Jo maantieteellisesti ääripäät ovat valtavat. Maailman korkein vuoristo nousee taivaisiin pohjoisessa samaan aikaan kun väestö kamppailee ilmastonmuutoksen vaikutuksia vastaan tropiikissa, Lakkadiivien matalilla korallissaarilla. Valtavalle alueelle tältä väliltä mahtuu kaikkea mahdollista aavikoista havumetsiin.

Myös yhteiskunnallisella tasolla ääripäitä riittää. Ylemmän keskiluokan nuorison näppäillessä älypuhelimiaan McDonalds-ravintolassa Mumbaissa saattaa kastittomiin kuuluva kerjäläinen elää lähes keskiaikaisissa olosuhteissa Biharin maaseudulla.

Monipuolisuudestaan, kiinnostavuudestaan ja kasvavasta merkityksestään huolimatta Intia on ollut vähällä huomiolla suomalaisessa mediassa. Myös Helsingin Sanomien ulkomaantoimituksen esimies Heikki Aittokoski myönsi ongelman taannoin (HS 23.4.2010):

”Intia on jäänyt uutisoinnissamme kiistatta katveeseen, vaikka se on journalistisesti äärimmäisen kiinnostava ja merkittävä maa.”

Juurikin Aittokosken mainitsemasta syystä Intian Delhi valikoitui lehden uudenlaisen, liikkuvan kirjeenvaihtajuuden ensimmäiseksi asemapaikaksi. Toimittaja Tommi Niemi-

nen lähetettiin Delhiin vuodeksi tekemään juttuja Intiasta ja Etelä-Aasiasta laajemmin.

Valitsin tutkimukseni aineistoksi Niemisen tekemät Intia-jutut osittain siitä syystä, että kerrankin Intia-juttuja oli tarpeeksi tarjolla suhteellisen lyhyellä aikavälillä. Samalla tarjoutui mahdollisuus tarkastella kirjeenvaihtajan merkitystä uutisoinnin laatuun.

Koska Intia voidaan luokitella edelleen kehitysmaaksi, valitsin aineiston vertailukohdaksi kehitysmaauutisoinnin, jota on jo kauan kritisoitu siitä, että se luo kehitysmaista tietynlaista ja ei aina niin todenmukaista kuvaa. Halusin nähdä, pystyykö Helsingin Sanomat tekemään kehitysmaauutisoinnin tyyppisestä kaavasta poikkeavaa journalismia kehitysmaasta.

Aihevalintani juontuu osittain myös omakohtaisiin kokemuksiin. Olen matkustanut Intiassa säännöllisesti yli kymmenen vuoden ajan. Matkojeni aikana olen päässyt todistamaan siellä tapahtuvaa nopeaa muutosta, joka on käynnissä niin taloudellisella, kulttuurisella kuin yhteiskunnallisellakin tasolla. Omakohtainen kiinnostus maata kohtaan teki tutkimusaiheesta erityisen mielekkään. Uskon myös, että oma tietopohjani helpottaa aineiston perkaamista. Toisaalta se saattaa hämärtää asioiden arvioimista, sillä monet aineiston jutuissa vastaan tulevat asiat tuntuvat itsestäänselvyyksiltä tuttuudessaan.

Olen ennen journalismin opintojani opiskellut kehitysmaatutkimusta. Näistä opinnoista kumpuaa kiinnostus kehitysmaihin ja kehityskysymyksiin. Aloitin journalismin opintoni syksyllä 2008. Näiden kahden alan yhdistelmän lopputulema on luonnollisesti se, että kehitysmaauutisointi ja kehitysmaiden esittämisen tavat mediassa kiinnostavat minua suuresti.

Tavoitteenani on varsinaisen selvitystyön ohella saada itselleni eväitä ammatin harjoittamiseen. Olen kirjoittanut jonkun verran juttuja Intiasta ja muista kehitysmaista niissä matkustaessani. Aion jatkaa juttujen tekemistä mahdollisuuksien mukaan myös tulevaisuudessa. Uskon, että tämän työn myötä opin tekemään sitä paremmin.

Tutkimuskysymykseni kuuluu: Minkälaista on Helsingin Sanomien Intia-uutisointi verrattuna tyypilliseen kehitysmaauutisointiin? Sivujuonteena aion myös etsiä vastausta kysymykseen: Välittyykö Intian moninaisuus ja siellä käynnissä oleva muutos Helsingin Sanomien Intia-uutisten aihevalinnoissa?

Tämän raportin kulku on seuraavanlainen: Luvussa 2 käsittelen kehitysmaita ulkomaanuutisoinnin osana. Luvussa 3 kartoitan Intian moninaisuutta ja sen tämänhetkistä tilannetta. Luvussa 4 esittelen tutkimusaineistoni rajauksen sekä käyttämäni tutkimusmenetelmän. Luvut 5 ja 6 sisältävät varsinaisen tutkimuksen. Niissä perkaan aineiston ja teen jo joitakin päätelmiä. Viimeisessä luvussa 7 vedän selvitykseni tulokset yhteen ja arvioin lisäksi tutkimuksen onnistumista sekä omaa oppimistani.

2 Kehitysmaat ulkomaanuutisten kohteena

Sana kehitysmaa tuonee useimmille mieleen köyhän valtion, jonka asukkaiden elintaso ja elinolosuhteet ovat jäljessä teollisuusmaiden vastaavista. Mielikuva on jokseenkin paikkansa pitävä, vaikka kehitysmaiden väliltä löytyykin suuria keskinäisiä eroja.

Tämän selvityksen yhteydessä käytän yksinkertaista määritelmää, jonka mukaan kehitysmaa on maa, joka saa teollisuusmaiden OECD-järjestön DAC-kehitysapukomitean myöntämää kehitysapua. DAC antoi vuosina 2008–2010 kehitysapua 151 valtiolle, mikä on noin kaksi kolmasosaa maailman valtioista (OECD 2010).

Seuraavissa alaluvuissa valotan ulkomaanuutisointia sekä kehitysmaiden esiintymistä ja niiden saamaa painoarvoa ulkomaanuutisoinnissa.

2.1 Ulkomaanuutisointi

Ulkomaanuutisoinnilla on suuri merkitys yleisen mielipiteen muodostumisessa. Yleisellä mielipiteellä on puolestaan vaikutusta muun muassa poliittisiin päätöksentekijöihin. Jotta jostakin aiheesta voisi syntyä yleinen mielipide tai kriittistä kansalaiskeskustelua, täytyy aiheen ensin ylittää uutiskynnys ja päästä maailman uutismedian agendalle. (Uskali 2007, 9, 10.)

Ulkomaanuutiset, kuten kaikki muutkin uutiset, kärjistävät kuitenkin aina todellisuutta, eivätkä pysty välittämään koko totuutta uutisoitavana olevasta aiheesta (Uskali 2007, 17). Median kärjistetyt, yksipuoliset, monitulkintaiset, epävarmat ja joskus väärätkin tulkinnat saattavat levitä nykyään nopeasti ja laajalle alueelle. Vajavaisuudestaan huolimatta niitä pidetään helposti totuutena. (Uskali 2007, 9.)

Uutiskriteerit rajoittavat ulkomaanuutisointia muita uutisoinnin lajeja enemmän. Saattaa jopa olla, että ulkomaanuutiset ovat sekä muodoltaan että sisällöltään stereotyyppisempiä kuin kotimaan uutiset. (Kivikuru 1998, 205.)

Uskalin (2007, 27) mukaan on tiedetty jo Johan Galtungin ja Mari Rugen 1960-luvun uutiskriteeritutkimuksesta saakka, että kielteiset muutokset korostuvat uutiskriteereinä. Kielteisyyden lisäksi Galtung ja Ruge määrittivät uutiskynnyksen ylittämiseen vaikuttaviksi seikoiksi tapahtuman etäisyyden, voimakkuuden, yksiselitteisyyden, merkittävyyden, odotustenmukaisuuden, odottamattomuuden, jatkuvuuden, uutisaineiston kokonaisuuden, suhteen eliittivaltioihin, suhteen eliitti-ihmisiin ja henkilöitymisen. Vuonna 2003 Galtung nimesi vielä yhden uutiskriteerin, joka saattoi hänen mielestään olla jopa tärkein kaikista: viihteellistymisen. (Uskali 2007, 27–28.)

Uutistapahtuman maantieteellisen etäisyyden lisäksi uutiskynnyksen ylittymiseen voivat vaikuttaa kulttuurinen ja taloudellinen etäisyys. Pietiläisen (1998, 103) mukaan ulkomaankauppalukuja tarkastelemalla voidaan todeta, että ulkomaanuutisten määrä on suhteessa ulkomaankaupan määrään. Näin ollen esimerkiksi Suomessa uutisoidaan niistä maista, joiden kanssa käydään kauppaa.

Muutkin Suomeen liittyvät kytkökset nostavat ulkomaisen tapahtuman uutisarvoa Suomessa. Jos tapahtumassa on mukana suomalaisia tai se liittyy muuten Suomeen, ylittyy uutiskynnys herkemmin. Suomen ulkomaanuutisissa useimmiten esiintyvä maa onkin Suomi. (Pietiläinen 1998, 86.)

Ulkomaanuutisten maailmankuva on ylikorostetun länsimainen. Itää ja etelää koskevia uutisia on maailman medioissa suhteessa huomattavasti vähemmän. Myös maailman kriisipesäkkeet ovat hyvin edustettuina maailman uutisagendalla. (Uskali 2007, 18–19.)

Ulkomaanuutisointi uhkaa supistua entisestään ulkomaankirjeenvaihtajien vähenemisen myötä. 1990-luvun puolivälin jälkeen kirjeenvaihtajien määrä on pudonnut niin Yhdysvalloissa kuin muuallakin. Ulkomaankirjeenvaihtajat ovat jo aiemminkin olleet vain varakkaampien tiedotusvälineiden etuoikeus. (Uskali 2007, 11.)

Myös Suomessa säästöt ovat ajaneet toimituksia karsimaan ulkomaankirjeenvaihtajiensa määrää. Samalla kirjeenvaihtajien työ on muuttunut uutispainotteisemmaksi. Aiemmin esillä ollut Suomi-näkökulma uhkaa myös kadota halvempaan uutistoimistomateriaaliin painottumisen myötä. (Uskali 2007, 13.)

Harvojen kirjeenvaihtajien keskittyessä naapuri- ja muihin länsimaihin, jäävät laajat alueet maailmasta vähäisemmän uutispäivystyksen piiriin. Afrikkaa, latinalaista Amerikkaa sekä laajoja alueita Aasiaa koskevat uutiset uhkaavat rajoittua katastrofeihin ja sotiin. (Uskali 2007, 12.)

2.2 Kehitysmaauutisointi ja sen tyypilliset piirteet

Kehitysmaauutisointi on siis osa ulkomaanuutisointia. Johanssonin (2009) mukaan kehitysmaajournalismi on väljästi määriteltynä journalismia, joka liittyy jollakin tavalla kehitysmaihin. Koska keskityn tässä työssä tutkimaan Helsingin Sanomien uutisointia, käytän termiä kehitysmaauutisointi. Tämä siitäkin huolimatta, että kaikki tutkimusaineistoon kuuluvat jutut eivät välttämättä täytä uutisen määritelmää. Johansson kiteyttää kehitysmaajournalismin artikkelissaan (2009) näin:

Millaista sitten on tämä kehitysmaajournalismi? Senhän me tiedämme kaikki: pääasiassa ikäviä uutisia kehitysmaiden kurjuudesta, sodista, nälänhädistä, sairauksista ja luonnonmullistuksista, yleensä kansainvälisten uutis- ja kuvatoimistojen tai ylikansallisten tv-kanavien tuottamana.

Joukossa on myös poikkeuksia, eksoottisia matkakuvauksia ja kulttuuriaiheisia juttuja sekä hyväntahtoisia tarinoita siitä, miten ihmiset ja järjestöt kehitysmaissa kamppailevat omien ongelmiansa ratkaisemiseksi.

Kehitysmaauutisten negatiivisuus käy ilmi myös Anderssonin ja Ådahlin (1993) tekemässä, suomalaisia tiedotusvälineitä koskeneessa selvityksessä. Selvityksen mukaan kehitysmaauutisointi on kielteisiin aiheisiin painottunutta vielä enemmän Suomessa kuin kansainvälisillä uutistoimistoilla. Tähän on syynä se, että Suomessa uutisseulasta läpi pääsevät lähinnä suuret uutiset, jotka ovat useimmiten negatiivisia. (Andersson & Ådahl 1993, 9.)

Nykyisessä uutisvälityksessä uutisten raaka-aineistoa julkaistaan usein sellaisenaan. Sitä taustoitetaan entistä niukemmin. Kaikkein vähiten toimituksissa käytetään resursseja toissijaisina pidettyihin teemoihin, kuten kehitysmaihin. Uutiskynnyksen ylittäminen on kehitysmaauutiselle helpompaa muutoin hiljaisina uutispäivinä. (Kivikuru 1996, 222.)

Lähialueita koskevia tapahtumia pyritään raportoimaan tarkasti, koska täkäläiset uutislähteet ovat sanoistaan tarkkoja. Sen sijaan kauempana tapahtuvia asioita voi käsitellä jos nyt ei valehdellen, niin ainakin suuripiirteisemmin. (Kivikuru 1996, 228.)

Kivikurun (1996, 228) mukaan kyse ei kuitenkaan ole tarkoituksellisesta pahantahtoisuudesta, vaan ammatillisesta sokeudesta tai välinpitämättömyydestä. Suomen median kehitysmaakuvaa voi pitää suppeana, valikoivana ja stereotyyppisenä. Pienemmillä tiedotusvälineillä sitä ei edes juurikaan ole. Koska tilaa on niukasti, jutut keskittyvät niin sanottuihin ”koviin” uutisiin, kuten sotaan, vaaleihin, talouden alamäkiin ja korruptioon. Hitaammat muutokset ja prosessit jäävät uutisaiheina paitsioon. (Kivikuru 1996, 230.)

Ongelma koskee laajemminkin länsimaista uutisvälitystä, jolle on aina ollut hankalaa tunnistaa hitaita ja myönteisiä arjen tason muutoksia. Pitkäaikaisten trendien seuraaminen ja ymmärtäminen on jäänyt vähälle. Ja koska uutisvälitys suosii erityisesti länsimaita ja muita taloudellisesti menestyneitä maita, edellä mainittu ongelma kärjistyy erityisesti kehitysmaauutisoinnissa. (Uskali 2007, 23.)

Kehitysmaauutisoinnin stereotyyppisyys juontaa juurensa aiheiden etäisyyteen. Kun täkäläisestä näkökulmasta tuntemattomalle ja näin ollen vaikea aihe runnotaan kotikutoisiin kehyksiin, on tuloksena stereotypioita ja vahvoja yksinkertaistuksia. (Kivikuru 1998, 210.)

Yksi kehitysmaihin liittyvistä stereotypioista on kehitysmaauutisoinnin piirre, joka Maasilan (2001) mukaan esittelee kehitysmaiden elämän ensisijaisesti kurjana ja köyhänä.

Kehitysmaiden olojen nähdään paranevan vain länsimaiden avulla, joko kehitysavun, turismin tai kaupan kautta. Kehitysmaalla on kuljettavanaan mutkikas ja pitkä tie, jotta se voi päästä eteenpäin. (Maasilta 2001.)

Räsänen (1999) on tutkinut Ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyöosaston apurahan saaneiden toimittajien kirjoittamia lehtijuttuja kehitysmaista. Hän erotteli jutuista viisi tapaa, joilla kehitysmaita esitettiin:

1. Historiattomuus: Artikkeleista puuttui historiallinen taustoitus kohdemaan tilanteelle.
 2. Avun vastaanottaja: Köyhät eivät ole artikkeleissa tekijöinä tai toimijoina, vaan pikemminkin kohteina, joihin muiden teot vaikuttavat.
 3. Moniongelmaisuus: Kehitysmaat ovat mahdottomissa ongelmavyyhdeissä pyöriskeleviä, toivottomia maita, jotka eivät kykene itse auttamaan itseään, ja joita rikkaiden länsimaiden on turhauttavan vaikea yrittää auttaa.
 4. Koskettavat lapsikohtalot: Jostakin syystä asioista kerrottiin usein lasten kautta.
 5. Matkailijan silmin: Matkailijan näkökulma kuvaamassa kehitysmaita.
- (Räsänen 1999, 58.)

Toista tapaa edellä mainituista tukee myös Maasillan (2001) huomio siitä, että kehitysmaiden ihmisiä ei käytetä yhtä usein juttujen asiantuntijoina tai tietolähteinä kuin länsimaisia ihmisiä. Heidän roolinsa on useimmiten olla kurja ja avuton kadunmies, silminnäkijä tai avun vastaanottaja. (Maasilta 2001.)

Jos jotkut pääsevät kehitysmaista kertovissa jutuissa ääneen, niin valtaapitävät. Kehitysmaiden kansalaiset esitetään uutisissa usein passiivisena, apaattisena ja laumassa kulkevana massana, jota diktaattorit ohjailevat. (Kivikuru 1996, 226.)

Kivikuru (1996, 226) väittää, että Etelässä käydään tosiasiassa paljon laajempaa ja aktiivisempaa kansalaiskeskustelua kuin Suomessa, ja mielipiteiden ilmaisemista ei estä edes väestön muodollisen koulutuksen puute.

Räsänen (1999) löytämä viides tapa esittää kehitysmaita uutisissa liittyy osittain myös kehitysmaauutisissa esiintyvään eksotiikkahakuisuuteen. Tavallisen ihmisen arkinen elämä jää usein pimentoon. Kivikuru (1996) peräänkuuluttaakin kuvauksia tavallisen, maaseudulla asuvan ihmisen arkielämästä ilman eksotiikkadramatisointia.

Eksotiikka saattaa löytää tiensä kehitysmaauutisiin myös sitä kautta, kun kehitysmaiden vieraat asiat suodatetaan länsimaisen näkökulman läpi. Johanssonin (2009) mukaan toimituksissa uskotaan, että lukijat ymmärtävät asiat kohderyhmänsä tuntevan toimittajan kautta, riippumatta siitä, onko tällä paikallistuntemusta vai ei.

Luvussa kaksi luetellut uutiskriteerit koskevat myös kehitysmaauutisointia. Edellä kerrottujen lähteiden perusteella vaikuttaa siltä, että ne jopa korostuvat erityisesti kehitysmaiden ollessa uutisoinnin kohteena.

Kehitysmaauutisointi voidaan kiteyttää siihen liittyvien tyypillisten piirteiden yksinkertaistetuksi listaksi. Näin tehtynä kehitysmaauutisointi on negatiivista, stereotyyppistä, ”koviin” ja äkillisiin uutistapahtumiin keskittyvää, historiatonta, ihmiset passiivisina lauman jäsenenä esittävää ja eksotiikkahakuista. Koska Suomi-yhteyksiä esiintyy runsaasti ulkomaan uutisissa, voi niitä olettaa löytyvän myös kehitysmaauutisista.

2.3 Helsingin Sanomien liikkuva kirjeenvaihtajuus

Suomen suurin päivälehti Helsingin Sanomat on levikiltään myös Pohjoismaiden suurin sanomalehti. Sitoutumaton lehti perustettiin vuonna 1904 edeltäjänsä Päivälehdessä (1889–1904) pohjalta. Helsingin Sanomien levikki on noin 400 000 kappaletta ja lehdelä on päivittäin lähes miljoona lukijaa. (Sanoma 2012.)

Helsingin Sanomilla on myös yksi maan suurimmista ulkomaantoimituksista. Vuonna 2010 Helsingin Sanomat perusti uuden, niin kutsutun liikkuvan kirjeenvaihtajuuden, jonka myötä kulloinkin valitulle painopistealueelle lähetetään toimittaja vuodeksi kerrallaan. Liikkuvan kirjeenvaihtajuuden ensimmäinen pesti alkoi syksyllä 2010. Ensimmäiseksi painopistealueeksi valittiin Intia ja kirjeenvaihtajan asemapaikaksi siellä pääkaupunki Delhi.

3 Intia

Intia on eteläaasialainen liittovaltio. Se sijaitsee niemimaalla Arabianmeren ja Bengalinlahden välissä. Sen rajanaapureita ovat Pakistan, Kiina, Nepal ja Bhutan, Bangladesh ja Burma. Pinta-alaltaan maa on seitsemänneksi suurin maailmassa. Rantaviivaa sillä on noin 7 000 kilometriä. Maan korkeus merenpinnasta vaihtelee nolasta yli kahdeksaan ja puoleen kilometriin. Intia on myös maailman toiseksi väkirikkain maa. Asukkaita on vuoden 2012 heinäkuun arvion mukaan 1,2 miljardia. (CIA 2012.)

Tässä luvussa yritän tuoda esille huomionarvoisia seikkoja Intialaisen yhteiskunnan monista ulottuvuuksista sekä yhteiskuntaa ravistelevasta muutoksesta. Lopuksi esittelen vielä muutaman Intiaan usein liitettävän stereotypian.

3.1 Intiako kehitysmaa?

Intian talouskasvu on ollut maailman toiseksi nopeinta 1990-luvulta lähtien. Maan ennustetaan nousevan lähivuosisikymmeninä yhdeksi maailman suurimmista talouksista. Valtio on vapauttanut taloutta säätelystä, ja maan infrastruktuuri sekä viestintäyhteydet ovat parantumassa. (Säävälä & Tenhunen 2007, 13.)

Edellä kerrotun perusteella ei välttämättä uskoisi, että Intia on kehitysmaa. Teollisuusmaiden järjestö OECD:n tilastot kuitenkin kertovat, että vuonna 2010 Intia sai kehitysapua 2 807 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria. Suurimmat avunantajat olivat Japani, Maailmanpankin kansainvälinen kehitysjärjestö IDA sekä Iso-Britannia. (OECD 2010.)

3.2 Monikasvoinen Intia

Valtava maa, jossa elää valtava määrä ihmisiä, on yhtälö, jonka sisältöä on mahdotonta yksinkertaistaa. Säävälä & Tenhunen (2007, 231) ovat kuvanneet Intian moninaisuutta näin:

Intian erilaisuus säväyttää. Kaikkialta läpitukenva eksoottisuus hämärtää Intian kohtaan kykyä tarkastella maata sen omista lähtökohdista käsin. Intia on monelle idän henkistynyt maailma, lännen materialismin vastakohta, josta haetaan pelastusta länsimaisen elämän tyhjyyteen. Toisille se edustaa äärimmäisen epätasa-arvon ja kurjuuden ruumiillistumaa, toisille uuden teknologiamaailman airutta.

Kuva Intiasta muotoutuu usein tarkkailijan omien tarpeiden heijastumana. Sijaa ei jää paljoakaan sille, millaisena intialaiset itse elämänsä näkevät, kokevat ja mitä he toivovat. Intia ei ole pitkästä ja elävästä sivistysperinnöstään huolimatta muuttumaton ja ikuinen hengen valtakunta. Intia voi olla Intia myös ilman kurjuutta ja epätasa-arvoa.

Yksi Intialaisen yhteiskunnan moninaisuuden ilmentymä on sen kielet. Maassa puhutaan noin tuhatta eri kieltä. Virallinen kieli on hindi, jota puhuu äidinkielenään noin 40 prosenttia intialaisista. Muut merkittävät kielet on luokiteltu kansallisiksi kieliksi. Brittiläisen siirtomaavallan perintönä maahan tullut englantia on edelleen maan laajimmin

puhuttu kieli, sillä hindiä pidetään esimerkiksi Etelä-Intiassa englantia vieraampana. (Säävälä & Tenhunen 2007, 33.)

Intiassa on myös laaja uskonnollinen kirjo. Siitä kerron tarkemmin luvussa 3.5.

3.3 Intialaisia äärimmäisyyksiä

Vuonna 2011 Intia nousi sijalle 12 maailman dollarimiljonäärien määrää maittain mitaavalla listalla (Capgemini & Merrill Lynch 2011, 4). Samaan aikaan 25 prosenttia sen väestöstä elää köyhyysrajan alapuolella (CIA 2012). Kun köyhyyttä mitataan muihin maailman valtioihin verraten, sijoittuu Intia sijalle 126 vertailussa mukana olevien 177 maan joukossa. (Säävälä & Tenhunen 2007, 147.)

Köyhyys ja hyvinvoinnin puute on yksi Intian vakavimmista ongelmista. Suuri osa väestöstä ei saa tarpeeksi ravintoa, sairastaa paljon, ei osaa lukea ja kuolee ennen aikojaan. (Säävälä & Tenhunen 2007, 143.) Pahiten köyhyys ilmenee lasten alipainoisuutena, mikä on Intiassa kaksi kertaa Saharan eteläpuolista Afrikkaa yleisempää (Säävälä & Tenhunen 2007, 149).

Yksi köyhyyden suurimmista syistä on Intialaisessa yhteiskunnassa vallitseva eriarvoisuus. Sen yksi ilmenemä on hierarkiaa luova kastijärjestelmä. Yksilö ei voi elämänsä aikana vaihtaa kastiaan, sillä kastiin synnyttään (Säävälä & Tenhunen 2007, 44). Ylempiin kasteihin kuuluu vajaa kolmasosa intialaisista. Joka neljäs intialainen taas kuuluu kokonaan kastittomien ryhmään (dalit), johon kuuluvien asema on kaikkein syrjityin, huolimatta vuonna 1950 perustuslakiin säädetyistä syrjintäkielloista. (Säävälä & Tenhunen 2007, 35.)

Kastijärjestelmä ei ole kuitenkaan ainoa eriarvoisuutta luova tekijä. Yksi ihmisiä epätaasa-arvoiseen asemaan asettavista tekijöistä on sukupuoli. Sukupuoleen sidottu eriarvoisuus saa joskus alkunsa jo ennen syntymää. On käynyt ilmi, että tyttölasten ja poikalasten määrän epäsuhta on kasvanut jatkuvasti jo 50 vuoden ajan. Tämä viittaa tyttölasten tahalliseen tai tahattomaan syrjimiseen tai poikalasten suosimiseen. Tyttölapset nähdään usein taakkana perheelle. (Säävälä & Tenhunen 2007, 129.)

Samaan aikaan naisten osuus politiikassa on kasvanut. Naisten osuus Intian osavaltioiden pääministereistä oli enimmillään vuosituhannen vaihteessa. Silloin kahta kolmasosaa Intiasta hallitsi naispääministeri. (Säävälä & Tenhunen 2007, 100.)

Intialainen seksuaalikäyttäytyminen on huomattavasti konservatiivisempaa kuin länsimaissa (Säävälä & Tenhunen 2007, 136). Tämä on voimakkaasti ristiriidassa sen seikan kanssa, että Intia on myös eroottisista opeistaan tunnetun Kama Suträn kotimaa. Arviolta 90 prosenttia avioliitoista on Intiassa edelleen järjestettyjä, ja avioparit muuttavat yleensä naimisiin mentyään miehen perheen kotiin (Säävälä & Tenhunen 2007, 53).

Myös maan koulutustilanne on polarisoitunut. Samaan aikaan kun lukutaitoa yritetään ulottaa koko kansan keskuuteen, noin kahdeksan prosenttia ikäluokasta hakeutuu korkeakoulutukseen. (Säävälä & Tenhunen 2007, 155.) Lukutaitoprosentti on noin 65 prosenttia ja maassa elää noin 40 miljoonaa lukutaidotonta (Säävälä & Tenhunen 2007, 153). Toisaalta, Intiassa lasketaan olevan maailman toiseksi eniten tieteen tekijöitä (Säävälä & Tenhunen 2007, 192).

Intia on maailman suurin demokratia. Toisin kuin meillä Suomessa, Intiassa köyhät, kouluttamattomat ja maaseudun asukkaat äänestävät innokkaammin kuin rikkaat, koulutetut ja kaupunkilaiset. (Säävälä & Tenhunen 2007, 77.)

Saman puolueen kannattajat muodostavat keskenään eräänlaisen sukuyhteisön. Poliittikan ja sukulaisuuden liitto näkyy politiikassa muun muassa lahjonnan yleisyytenä ja dynastisina vallansirtoina. (Säävälä & Tenhunen 2007, 78–79.) Tämä on hieman ristiriidassa demokraattisten periaatteiden kanssa.

Liike-elämässä ja politiikassa ovat tyypillisiä vastavuoroiset palvelussuhteet, joihin usein liittyy lahjontaa. Lahjonta ja muu korruptio rapauttaa demokraattisia instituutioita ja rasittaa taloutta. Intiassa on 4 092 kansanedustajaa, joista 700:lla on rikollinen tausta. Poliitikkojen rötökset eivät ole maassa kuitenkaan tabu, sillä niistä on tullut julkisen keskustelun aiheita. (Säävälä & Tenhunen 2007, 81–83.)

Edellä mainitut Intialaisen yhteiskunnan äärimmäisyydet ovat vain pintaraapaisu ristiriidoista, jota yhteiskunta pitää sisällään. Maininnan arvoinen on esimerkiksi myös gandhilaisen väkivallattomuuden ihannoinnin ja ydinasevarustelun välinen jännite. Tai mitä ajatella siitä, että samaan aikaan kun peltoja kynnetään yhä usein härkävankkureilla, leviää informaatioteknologia pitkin kaukaisimpiakin kyliä?

Ja jotta asiat olisivat vielä vähemmän yksinkertaistettavia, täytyy huomioida se, että Intian 28 osavaltion välillä on huomattavia eroja kaikilta kanteilta katsottuna. Esimerkkinä voisi mainita naisten lukutaitoasteen, joka on Keralan osavaltiossa 88 prosenttia ja samaan aikaan Biharin osavaltiossa 34 prosenttia (Säävälä & Tenhunen 2007, 31).

3.4 Muutos on käynnissä

Koko intialainen yhteiskunta on muutoksessa. Säävälän & Tenhusen (2007, 13) mukaan monet intialaisen kulttuurin piirteet osoittavat siitä huolimatta jatkuvuuttaan. Ne eivät ole muuttumattomia, vaan ne saavat muutoksen myötä uusiutuvia tulkintoja.

Yksi muutoksen indikaattoreista on Intian uusi keskiluokka, joka on syntynyt ja vahvistunut 90-luvun talouden liberalisoinnin myötä. Kulutuskäyttäytymisen ja kulttuuristen vaikutteiden omaksumisen vuoksi vaikuttaa nopeasti katsottuna siltä, että keskiluokan elämäntapa on länsimaalaistunut. Länsimaalaistuminen on kuitenkin kulttuurisesti ohutta ja keskittynyt pieneen eliittiin. (Säävälä & Tenhunen 2007, 168–169.) Keskiluokan asenteita lähemmin tarkastellessa käy ilmi, että kulutustavaramailman moderni elämänmuoto koetaan myönteisenä, kun taas länsimainen arvomaailma koetaan kielteisenä (Säävälä & Tenhunen 2007, 171).

Taloukasvu ja siihen liittyvä kasvava epätasa-arvoisuus voimistavat Intian köyhien vaatimuksia päästä osalliseksi vaurauden karttumisesta. Tämä luo kasvupohjaa uusille kansanliikkeille ja ääriliikkeille, kuten maolaisuudelle. Uhkaavin poliittinen tekijä on äärihindulaisuus ja sen lietsomat väkivaltaisuuDET. (Säävälä & Tenhunen 2007, 107.) Äärihindulaisuus ei kuitenkaan ole lähtöisin perinteisestä hindulaisuudesta, vaan länsimaisista vaikutteista, kuten 1800-luvun saksalaisesta nationalismista (Säävälä & Tenhunen 2007, 92).

Muutosta on tapahtumassa myös naisten asemassa. Tätä ovat edesauttamassa maaseudun paikallishallinnon naiskiintiöt (Säävälä & Tenhunen 2007, 106).

Intiasta odotetaan talouskasvun myötä yhtä maailman tulevaisuuden suurvaltaa. Unicefin entinen pääjohtaja Carol Bellamy on sanonut, että Intian muuttuminen todelliseksi maailmanvallaksi riippuu kolmesta yhteiskunnalliseen kehitykseen liittyvästä tekijästä: halusta ja kyvystä sijoittaa inhimilliseen pääomaan, terveyden, koulutuksen ja yleisen hygienian edellytysten järjestämisestä sekä hiv/aids -tilanteesta suoriutumista. (Säävälä & Tenhunen 2007, 138.)

3.5 Intia-stereotypiat

Köyhyys, kurjuus, nälkä ja väkivalta ovat kehitysmaihin liitettyjä stereotypioita. Myöskään Intia ei ole säästynyt niiltä. Tosin kuten edellä kävi ilmi, Intian kohdalla näissä stereotypioissa piilee totuuden siemen. Intiaan liittyy myös muutama erityinen, sille ominainen stereotypia.

Intiassa vallitsee monimuotoinen uskonnollinen kirjo. Maassa on perinteisesti otettu suvaiten vastaan erilaiset uskonnolliset näkemykset. Tämä näkyy siinä, että Intia on tarjonnut kodin hinduille, buddhalaisille, jainalaisille, juutalaisille, kristityille, muslimeille, parsilaisille, sikheille, bahai-uskonnon edustajille ja niin edelleen. (Sen 2007, 37.)

Edellä mainittu taipumus on luonut etenkin länsimaissa näkemyksiä, joissa keskitytään erityisesti intialaisen kulttuurin uskonnollisiin ja hengellisiin elementteihin. Paino on ollut sillä, miten erilaisia ovat niin kutsuttu ”länsimainen rationaalisuus” ja ”länsimaalaisten” mielestä ”irrationaalisuus” Intian älyllisessä perinteessä. (Sen 2007, 172.)

Intian ulkopuoliset pyrkimykset ymmärtää ja tulkita maan perinteitä korostavat muita kuin sen rationaalisia piirteitä. Maan tieteelliset perinteet saattavat olla hyvinkin tuttuja länsimaiselle asiantuntijalle, mutta ne eivät ole merkittäviä lännen yleisessä ymmärryksessä Intiasta. Mystiikka ja eksotiikka saavat paljon enemmän painoarvoa. (Sen 2007, 188.) Usein myös unohdetaan skeptisyys, jota esiintyy jopa uskonnollisissa kirjoituksis-

sa itsessään ja jonka juuret juontavat aina toisen vuosituhannen puoliväliin ennen ajanjakson alkua (Sen 2007, 43).

Toinen Intiaan liitetty yleistys liittyy hindulaisuuteen. 80 prosenttia intialaisista on hinduja. Tämä riittää Senin (2007, 76) mukaan siihen, että Intiaa pidetään hindujen maana. Senin mukaan tällaista yksinkertaistusta esiintyy usein myös länsimaisessa mediassa, jossa Intiaa kuvataan toistuvasti ”ennen muuta hinduvaltioksi” (joka on usein islamilaisen Pakistanin vastakappale).

Intiassa on kuitenkin yli 140 miljoonaa muslimia, lähes saman verran kuin Pakistanissa ja enemmän kuin Bangladeshissa. Senin (2007, 354) mukaan Intian pitäminen pelkätään hinduvaltiona on varsin outo ajatus jo tästä syystä. Lisäksi tulisi muistaa kaikki edellä mainitut muut uskonnot sekä monilukuiset ateistit ja agnostikot, joiden pitkät perinteet Intiasta puhuessa usein unohdetaan.

4 Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Tässä luvussa kerron, miten olen hankkinut ja rajannut aineistoni. Lisäksi esittelen käyttämäni tutkimusmenetelmän.

4.1 Aineiston rajaus

Tarkoitus on siis tarkastella Helsingin Sanomien Intia-aiheisia uutisia siltä ajalta, kun lehden lähettämä Etelä-Aasian kirjeenvaihtaja Tommi Nieminen oli maassa paikan päällä. Rajasin kokonaan aineiston ulkopuolelle jutuissa mukana olleet kuvat, sillä niiden mukaan ottaminen olisi laajentanut tutkimusta liikaa. Tiedostan kyllä, että kuva voi vaikuttaa uutiseen paljonkin ja jopa keikauttaa sen merkityksen kokonaan eri painotuksille. Tässä keskityn kuitenkin vain teksteihin.

Aineiston keräsin Helsingin Sanomien verkkosivujen arkistosta. Asetin haun aikahaarukaksi välin 1.10.2010–31.5.2011. Hakusanaksi laitoin ”Tommi Nieminen”, sillä tarkoitus oli nimenomaan tutkia hänen tekemiään juttuja. Voi olla, että Intia-aiheisia uutisia on samana ajankohtana tehty lehteen myös uutistoimistojen kautta, mutta niitä en nyt

sisällyttänyt mukaan, sillä tutkimuksen sivutuotteena haluan tarkastella myös kirjeenvaihtajan merkitystä uutisoinnissa.

Tällä haulla saamistani tuloksista karsin pois tietenkin ne, jotka eivät käsitelleet Intiaa. Niemisen toiminta-alueenahan oli koko Etelä-Aasia, joten mukana oli juttuja myös esimerkiksi Pakistanista. Lisäksi vuoden kirjeenvaihtajapestin aikana arabimaissa alkoi kuuhunta, jota Nieminenkin kävi välillä kartoittamassa. Selkeästi samaan kokonaisuuteen pääjutun kanssa kuuluvat jutut, kuten kainalojutut, kommentit ym. laskin yhdeksi jutuksi.

Lopputuloksena oli 77 juttua, joita on julkaistu useilla eri osastoilla Helsingin Sanomissa. Mukana on perinteisiä uutisia, reportaaseja, kommentteja, ja niin edelleen. Aineisto ei siis rajaudu pelkkiin perinteisiin uutisiin. On mahdollista, että joitakin Niemisen kirjoittamia juttuja on jäänyt jostakin syystä aineiston ulkopuolelle. En usko kuitenkaan, että tällä asialla on kovinkaan suurta merkitystä selvityksen kannalta.

4.2 Sisällönanalyysi

Käytän tutkimuksessani laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tarkemmin määriteltynä käytän sisällönanalyysia, joka on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä (Sarajärvi & Tuomi 2002, 93).

Sisällönanalyysillä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä tiivistetyssä ja yleisessä muodossa (Sarajärvi & Tuomi 2002, 105). Sisällönanalyysillä pyritään järjestämään aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon ilman, että kadotetaan sen sisältämää informaatiota (Sarajärvi & Tuomi 2002, 110). Lähestymistapani on aineistolähtöinen. Tarkoitukseni on siis verrata Helsingin Sanomien Intia-uutisointia tyypilliseen kehitysmaauutisointiin.

Tutkimuksen aluksi olen luonut viitekehyksen perusteella listan kehitysmaauutisoinnin tyypillisistä piirteistä. Jokaiselle piirteelle olen luonut vastaparin. Näin sain muodostettua yhdeksän vastapareista muodostuvaa kategoriaa. Lisäksi kaikissa kategorioissa on neutraalien ryhmä niitä juttuja varten, jotka eivät sovi tyypillisen ja epätyypillisen ääripäihin.

Tarkastelen jokaisen kategorian piirteitä kaikissa aineiston 77 jutussa. Tulokset kirjaan taulukoihin (liite 2). Tuloksena on yhdeksän määritettä (tyypillinen = T, epätyypillinen = E, neutraali = N) jokaista juttua kohti. Näiden määritteiden avulla saamani tulokset esitän kaavioina seuraavassa luvussa.

Tämän edellä kuvaamani varsinaisen tutkimuksen sivutuotteena arvioin ja pohdin vielä sanallisesti luvussa 6 sitä, miten laajalti aineiston juttujen aiheissa välittyy Intian moniulotteisuus, jota kartoitin teoriaosuuden luvussa 3. Lopuksi vedän vielä kaikki tulokset yhteen luvussa 7.

5 Kehitysmaauutisten tyypilliset piirteet Helsingin Sanomien Intia-aiheisissa uutisissa

Tässä luvussa avaan alaluvuittain ensin logiikkaa, jonka perusteella jaottelen aineiston jutut eri kategorioiden sisällä. Perusteluiden jälkeen esitän jokaiseen kategoriaan liittyvän piirakkakaavion, jossa juttujen jakauma näkyy. Sen jälkeen kommentoin tulosta ja esitän päätelmiäni siitä.

Eri piirrekategorioiden mukaisten alalukujen jälkeen vedän tuloksia vielä yhteen luvussa 5.10. Samassa luvussa pyrin myös esittelemään löydösteni perusteella aineistosta etsimäni esimerkkijutut mahdollisimman paljon tyypillisiä ja ei-tyypillisiä piirteitä sisältäviä kehitysmaauutisista.

5.1 Kovat ja nopeat uutisaiheet

Kehitysmaauutisagendalle päätyvät siis herkemmin kovat ja äkkinäiset uutisaiheet, kuten sodat, katastrofit, vaalit tai muuten poikkeukselliset tapahtumat. Hitaat prosessit ja Suomesta katsottuna oudommat ja vähemmän merkitykselliseltä vaikuttavat aiheet taas vaativat vähintään hiljaista uutispäivää päästäkseen läpi.

Tässä kategoriassa osa jutuista solahdi omiin osastoihinsa helposti, osassa taas tein linjanvetoa ennen kaikkea jutun näkökulman perusteella. Terrori-isku Mumbaissa on si-

nällään kova uutinen, mutta kun juttu on tehty terrori-iskusta toipuvan ja uutta odottavan kaupungin näkökulmasta, se muuttuukin hitaaksi aiheeksi.

Ydinvoiman vastustaja Intiassa ei ehkä yllä täällä uutisiin, mutta kun aktivisti on suomalainen, on tilanne toinen. Pakistan-suhteet taas ovat kestoaihe myös lännessä, tosin vain silloin, kun tilanne kiristyy. Näin ollen intialaiskenraalin analyysi tilanteesta tällä suhteellisen rauhallisella hetkellä ei täytä kovan uutisen kriteereitä.

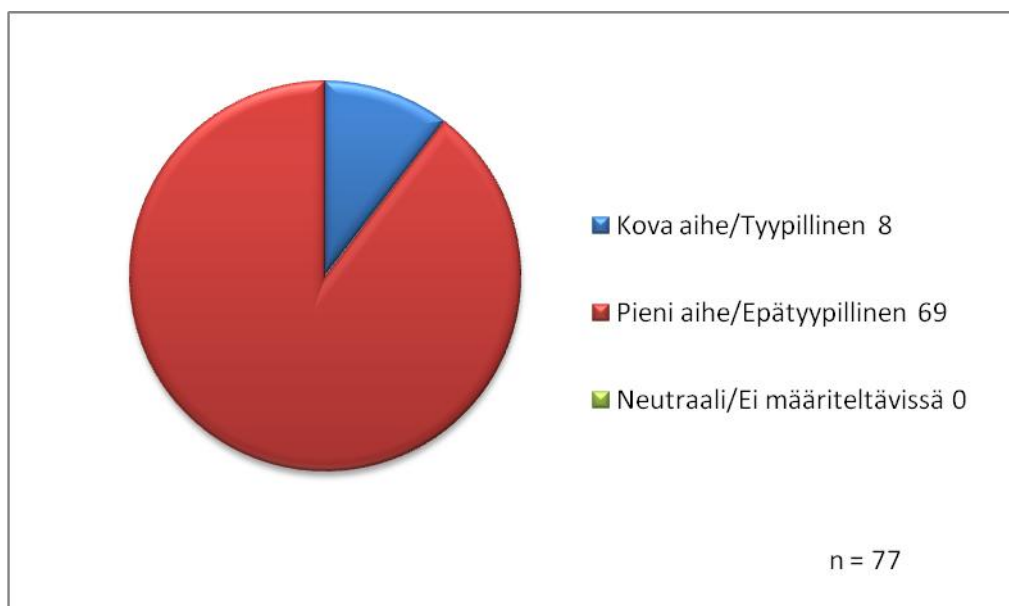
Noitavainot ja kuoliaaksi kivittäminen taas ovat aiheita, joissa tapahtuman poikkeuksellinen raakuus usein riittää uutiskynnyksen ylittymiseen, oli kyse mistä maasta tahansa. Siispä luokittelen ne koviksi uutisaiheiksi.

Joitakin juttuja sijoitin koviksi uutisiksi sen perusteella, että näin niistä tapahtumaikaan uutisia useissa muissakin suomalaislehdissä. Tästä ovat esimerkkinä Mahatma Gandhia käsittelevän kirjan aiheuttama pahennus ja Anna Hazaren ympärille muodostunut korruptionvastainen liike. Aihe muuttui isoksi liikkeen kasvaessa, joten kolmesta siihen liittyvästä jutusta ensimmäinen on vielä pieni uutinen.

Juttujen jakautuminen näihin kahteen ryhmään ei tietenkään ole betoniin valetun varmaa. Kuten aiemmin on todettu, riippuu uutisen suuruus myös siitä, mitä muita aiheita ulkomaan uutisagendalle on tyrkyllä. Merkitystä on myös sillä, mitä Intiassa tapahtui kyseisenä aikana. Jonain toisena ajankohtana jakautuma olisi voinut olla hyvinkin erilainen. Entä jos tammikuussa 2011 Intian ja Pakistanin välille olisi syttynyt sota?

Tässä kategoriassa ei ollut lainkaan juttuja, joita en olisi voinut määritellä jompaankumpaan ryhmään kuuluvaksi. Siksi neutraalien juttujen määrä on nolla.

Kuvio 1. Kovien ja nopeiden uutisaiheiden esiintyminen aineistossa.

Jutuista peräti 69 oli tehty epätyypillisestä aiheesta ollakseen kehitysmaauutisia. Kovia uutisaiheita oli kahdeksan. Tämän kategorian tuloksessa näkyy todennäköisesti selvimmän kirjeenvaihtajan merkitys uutisointiin. Kuten luvussa 2.1 kävi ilmi, ulkomaan uutisointi uhkaa supistua entisestään ulkomaankirjeenvaihtajien vähenemisen myötä. Kirjeenvaihtajan lähettämällä on siis laajentava vaikutus kohdemaasta kertovaan uutiskirjoon.

Vaikutusta tulokseen lienee myös sillä, että seuranta-aikana Intiassa ei tapahtunut suuria onnettomuuksia, katastrofeja tai vuoden 2008 kokoluokan terrori-iskuja. Pehmeille ja hitaille uutisille jäi siis tilaa kirjeenvaihtajan työlistalla.

5.2 Eksotisointi

Eksotisointi on pintapuolisesti harmitonta huomion kiinnittämistä erilaisuuteen. Kuten luvussa 2.2 kävi ilmi, kehitysmaauutisissa esiintyy usein kohdemaan ja sen asukkaiden eksotisointia. Tällöin huomio kiinnittyy siihen, mikä on outoa ja erilaista suomalaisesta näkökulmasta. Vähemmälle huomiolle jäävät arkisen elämän kuvaukset.

Eksotiikan määrittelyminen lehtitekstissä osoittautui yllättävän haastavaksi. Jaottelun subjektiivisuutta ei voi välttää. Tein päätöksen keskittyä jutuissa esiintyviin ympäristön ja ihmisten kuvailuihin. Työnsin surutta neutraali-lokeroon ne jutut, joissa kuvailua oli

hyvin vähän tai ei ollenkaan. Jäljelle jääneistä tarkastelin sitä, onko kuvailussa mukana jollakin tavalla ihmettelevää sävyä.

Aineistossa esiintynyt kuvailu oli usein hyvin tarkkaa ja elävää. Oman Intia-kokemukseni kautta voin sanoa, että se on myös uskottavaa. Kuvaukset virastotalon huoneen seinää kiipeävistä koppakuoriaisista tai kujalla pölyävästä kuivuneesta lehmänpaskasta saattavat tuntua joistakin lukijoista eksoottisilta yksityiskohdilta, mutta itselleni ne ovat realistisen arkista ja lakonista ympäristön kuvausta, jonka avulla on helppoa kuvitella jutussa kuvailtu tilanne. Ovathan nämä mainitut asiat normaaleja Intiassa.

Omiin silmiini eksoottishenkistä ihmettelyn sävyä löysin oikeastaan vain krikettihurmoksen ja mutapainikisan kuvailusta. Jopa aineiston ainoa matkailujuttu onnistui välttämään eksotiikan, mikä on yllättävää, koska matkailujutut ovat usein eksotisoinnin juhlaa.

Kriketin MM-kisoista kertovassa jutussa maan valtaavaa krikettihurmosta ihmetellään näin:

”On iltapäivä ja käynnissä kriketin MM-kisojen kahdeksantuntinen välieräottelu Intia-Pakistan. Intialaiset ovat tv:n ääressä. Kaikki intialaiset.

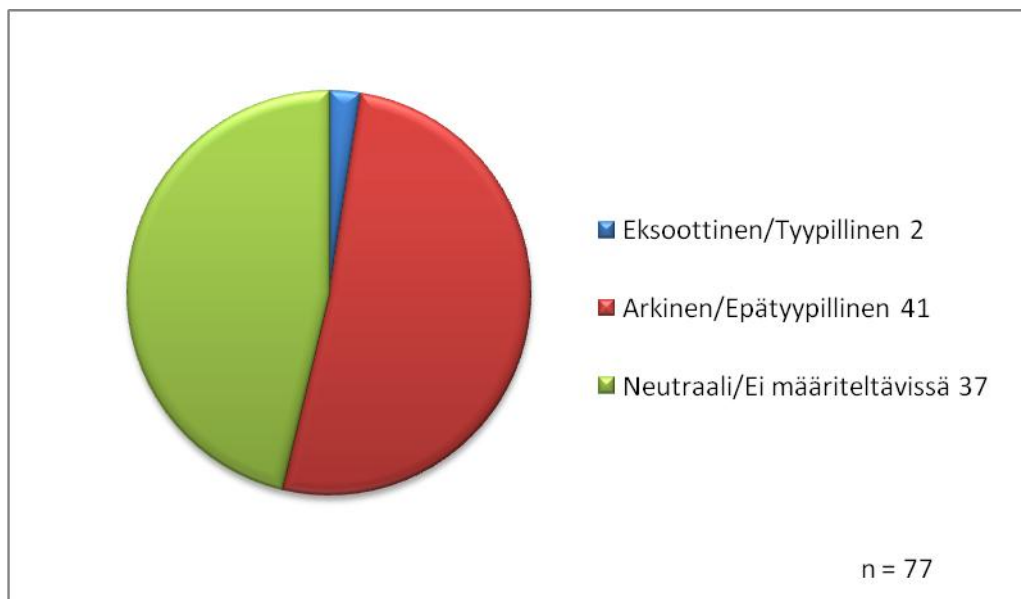
Kaikki ne kahdeksan tuntia.

On harvinaista, että Intia pysähtyy, sillä asukkaita on 1200 miljoonaa. Siihen pystyy vain suuri krikettiottelu.”

(Kahdeksan tunnin piina, HS Urheilu 4.4.2011)

On melko pitkälti makuasia, pitääkö edellä mainittua kuvausta eksotisoivana vai ei. Arviointihetkellä päädyin kuitenkin tähän ratkaisuun. Vaikka eksotiikan ja arkisuuden välillä saattaa kulkea veteen piirretty viiva, uskoisin jaon antavan vähintään suuntaa.

Kuvio 2. Eksotiikan esiintyminen aineistossa.

Eksotisoivaksi luokiteltuja juttuja oli vain kaksi. Arkisen epätyypillisiä oli kokonaista 41 sekä neutraaleja 37. Neutraalien juttujen määrä kertoo luokittelun vaikeudesta tässä kategoriassa. Toisaalta se voi kertoa siitä, että käytetty luokittelutapa sopii tähän kategoriaan huonosti.

Vaikka tässä luokittelu tapahtui hyvinkin subjektiivisin keinoin, uskon että tältä kannalta tyypillisten juttujen määrä kertoo jotakin juttujen aiheiden käsittelytavoista. Juttujen kuvaukset ovat useimmiten vailla ihmettelyä ja kummastelua. Kertoisikohan se siitä, että maa on kirjeenvaihtajalle tuttu jo kirjeenvaihtajuutta edeltävältä ajalta?

5.3 Negatiivisuus

Kielteisyyden on siis yksi korostuneimmista uutiskriteereistä. Tämä pätee erityisesti kehitysmaauutisiin. Kielteisistä asioista kertovat uutiset oli melko helppo erotella omaksi ryhmäkseen aineistosta. Sellaisia ovat esimerkiksi kastittomien tilanteesta ja pommi-iskusta kertovat jutut.

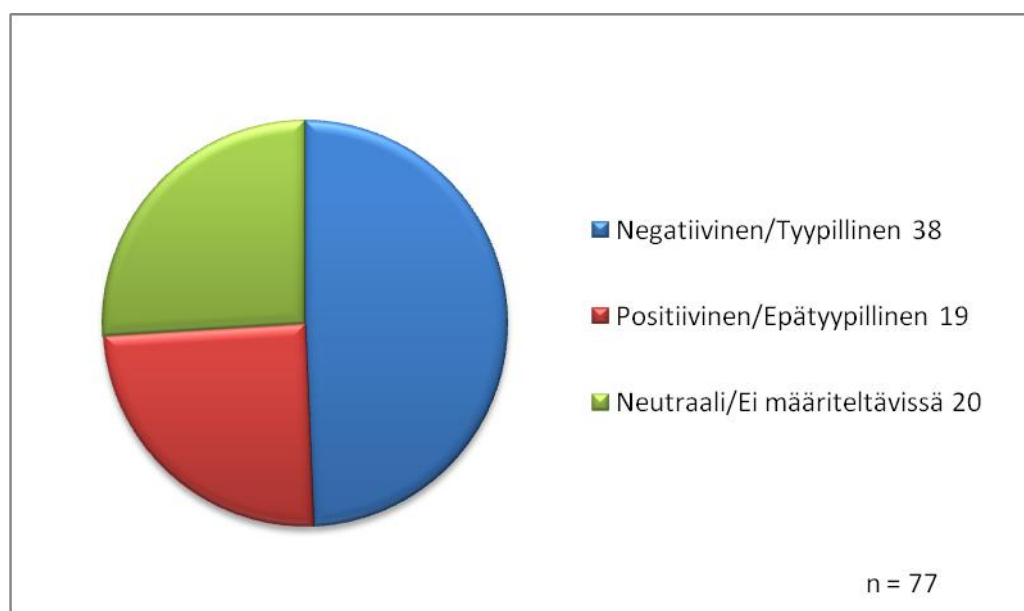
Positiivisiksi jutuiksi luokittelin nekin, jotka eivät varsinaisesti olleet niin sanotusti iloisia uutisia, vaan pikemmin ei-negatiivisia. Neutraaleiksi taas laskin ne jutut, joissa on kumpaakin piirrettä. Esimerkiksi Kashmirin tilanne ja naisiin kohdistuva väkivalta ovat kielteisiä asioita. Mutta kun niitä käsitellään analyyttisestä näkökulmasta rap-muusikon

ja itsepuolustuskurssin kautta, kallistuvat ne neutraalin puolelle. Ihmiset kamppailevat ongelmia vastaan pienimuotoisesti, mikä on hyvä asia, mutta ei ehkä ratkaise ongelmaa. Juttujen sävy on ikään kuin toteava.

Sama pätee periaatteessa korruptionvastaiseen liikehdintään, mutta tässä on silti mielestäni hienoinen ero. Korruptio on kielteinen ilmiö, mutta sitä vastustava kansanliike niin positiivinen ja aikaansaava, että jutun on pakko olla positiivinen. Kyse on voimakkaasta positiivisesta muutoksesta, johon itsepuolustuskurssi ja rap-muusikko eivät vielä riitä. Jos rap-muusikko saisi jotenkin yhtäkkiä Kashmirin kriisin lopetetuksi, olisi uutinen positiivinen.

Sikhien haaveet omasta valtiosta taas ovat aihe, jota en oikein osaa sijoittaa negatiiviseksi enkä positiiviseksi. Sehän riippuu täysin katsantokannasta. Intian hallituksen mielestä asia on negatiivinen, sikhinationalistien kannalta positiivinen. Suomalaisille taas asialla ei ole paljoakaan merkitystä. Siispä oikea paikka on neutraalien juttujen osasto. Sama koskee useita hitaista prosesseista kertovia juttuja.

Kuvio 3. Negatiivisten uutisaiheiden esiintyminen aineistossa.

Negatiivisia ja näin ollen tyypillisiä juttuja oli eniten. Tämä ei ole yllätys, sillä negatiiviset aiheet lienevät yliedustettuina kaikessa uutisoinnissa kotimaata myöten. Positiivisia ja neutraaleja juttuja löytyi lähes yhtä paljon toisiinsa nähden. Neutraalien suuri määrä kertoo taas luokittelun vaikeudesta tai sitten käytetyn mittarin huonoudesta. Asiat kun

eivät ole mustavalkoisen yksiselitteisiä. Kuitenkin se, että selkeästi negatiivisia oli vain lähes puolet kaikista, kieli epätyypillisistä aihevalinnoista. Tämä tukee luvun 5.1 havaintoa pehmeiden ja hitaiden uutisaiheiden saamasta tilasta agendalla. Kovien uutisten tarjonnan vähäisyys on ehkä antanut tilaa myös positiivisille ja neutraaleille uutisaiheille.

5.4 Stereotyyppisyys

Kehitysmaihin yleisimmin liitetyt stereotypiat lienevät köyhyys, kurjuus, nälkä, väkivalta ja niin edelleen. Myöskään Intia ei ole säästynyt näiltä yksinkertaistuksilta. Ikävä tosiasia vaan on se, että ainakin Intian kohdalla näissä stereotyyppioissa piilee totuuden siemen. Tämä kävi ilmi jo aiemmin luvussa 3.2.

Yksi tyypillisimmistä kehitysmaastereotyyppioista, nälkä, tuli esiin aineistossa esimerkiksi näin:

”Seitsemänvuotias Ram Prasad Bariha näki syyskuussa 2009, kuinka hänen veljensä, sisarensa ja äitinsä kuolivat nälkään. Lokakuussa kuoli isä.

Maaton maatyöläisperhe asui köyhässä Chabrapalin kylässä Orissan osavaltiossa Intiassa.

Myöhemmin poika kertoi viranomaisille, että perhe söi pelkästään riisiä, teetä ja villipiinaattia metsästä. Jos yöllä oli kova nälkä, hän sai lasin vettä.

Ram Prasad on yksi Intian noin 300–800 miljoonasta nälkäisestä. Luku riippuu ihan mittareista, joilla köyhä määritellään.”

(Nälkääorpo Ram Prasad, HS Pääkirjoitus 12.9.2011)

Luvussa 3.5 tuli esiin myös se, että erityisesti Intiaan liitetään usein stereotypiat uskonnollisuudesta (rationaalisuuden puute) ja mystiikan ylivallasta yhteiskunnassa.

Tässä kategoriassa etsin siis aineistosta köyhyyttä, nälkää, puutetta, väkivaltaa, uskonnon aiheuttamaa rationaalisuuden puutetta, taikauskoisuutta ja mystiikkaa. Kaikki ovat asioita, jotka tukevat stereotyyppistä kuvaa Intiasta. Etsin myös mainintoja Intiasta ”hinduvaltiona”.

Kuten aiemmin kävi ilmi, Amartya Senin (2007, 76) mukaan länsimaaisessa mediassa Intiaa kuvataan toistuvasti ja yleistäen ”ennen muuta hinduvaltioksi”, joka on islamilaisen Pakistanin vastakappale.

Aineistosta löytyy Senin havainnolle vahvistusta:

”Miksi Kashmirista ei sitten saa puhua?

Kaikkiaan hieman Romaniaa pienempi alue on arkaluonteinen geopoliittinen sotku.

Osa siitä kuuluu hinduenemmistöiselle Intialle, osa muslimien Pakistanille ja pieni kais-tale Pakistanin liittolaiselle Kiinalle.”

(Kashmirista on vaiettava, HS Ulkomaat, 8.1.2011)

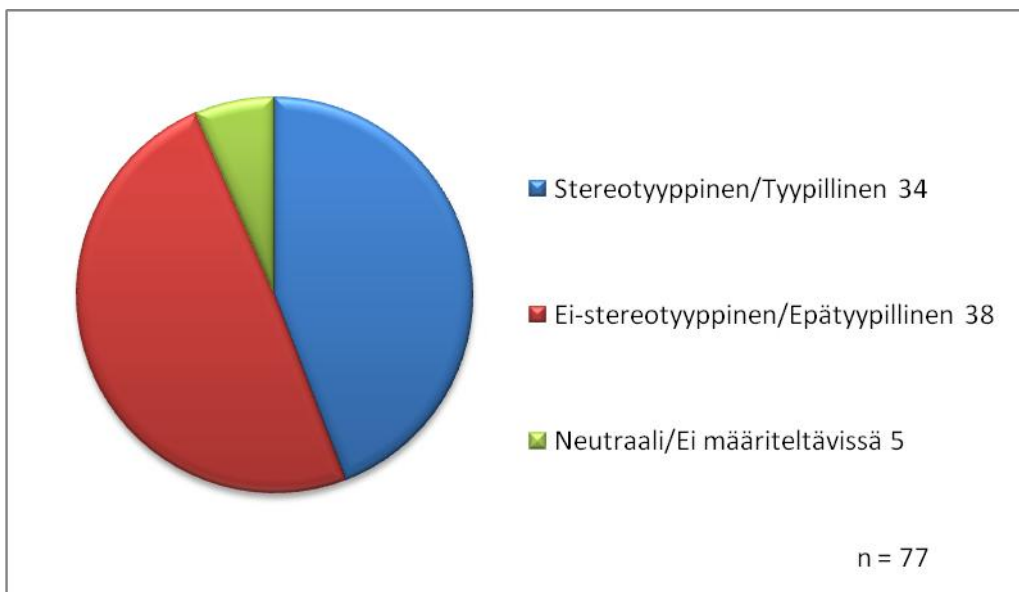
On kuitenkin huomioitava, että tällaista määrää lehtijuttuja ei voi kirjoittaa Intiasta, jos ei näitä asioita nosta jossakin vaiheessa esille. Tai voi, mutta silloin ei tule antaneeksi totuudenmukaista tai tarpeeksi laajaa kuvaa maasta. Ram Prasadin kaltaisten nälkäisten kohtalon sivuuttaminen tämän laajuudessa uutisoinnissa olisi silmien sulkemista ikäviltä tosiasioilta, joista täällä länsimaissa olisi muutenkin tärkeää saada nykyistä enemmän tietoa.

Stereotypia ei siis ole yksinomaan huono asia tässä tapauksessa. Se, tyrkytetäänkö lukijalle voittopuolisesti stereotyyppistä kuvaa Intiasta, riippuu siitä, kuinka iso osuus kai-kista jutuista osuu stereotyyppisten osastolle.

Oma tuntumani on, että Intiaan liittyvät myös stereotypiat ympäristön likaisuudesta, korruptiosta, kaikkialla vallitsevasta väentungoksesta ja asioiden yleisestä toimimatto-muudesta. Mutta koska en voi todentaa niitä yleisesti tunnetuiksi stereotyyppioiksi, olen päättänyt asettaa niihin liittyvät jutut neutraali-lokeroon, koska ei-stereotyyppinen tun-tuisi oudolta kategorialta.

Tarkastelen tässä siis suhteellisen ylimalkaisesti sitä, tukevatko aineiston jutut stereo-tyypistä kuvaa Intiasta. Se ei välttämättä tarkoita sitä, että ei-stereotyyppiseksi luokitel-lut jutut olisivat muuten jotenkin epätyypillisiä kehitysmaauutisia.

Kuvio 4. Stereotyyppien esiintyminen aineistossa.

Selkeitä stereotyyppioita löytyi 34 jutusta. Lähes puolessa jutuista stereotyyppiat vältetään. Neutraalien juttujen vähyys vahvistanee havaintoa. Kuten sanottua, stereotyyppioita ei voi välttää. Lähes puolessa aineiston jutuista on kuitenkin onnistuttu tekemään niin. Ei siis voine sanoa, että aineisto kokonaisuudessaan välittäisi mitenkään erityisen stereotyyppistä kuvaa Intiasta.

5.5 Päähenkilö objektina

Tyypillisissä kehitysmaauutisissa ihmiset saatetaan esittää itsenäisen ja kykenevän toimijan sijasta avun kohteena tai muuten vain objektina, jolla on heikot mahdollisuudet vaikuttaa elämänsä kulkuun. Tässä kategoriassa tarkastelin aineiston juttujen päähenkilöiden esittämistä. Toisinaan jutuissa ei ole selkeää päähenkilöä. Tällöin olen luokitellut jutun neutraaliksi.

Kashmirissa kadonneesta pojasta kertovassa jutussa päähenkilö on mielestäni poika. Koska häntä ei tietenkään ole voitu haastatella, hän on kohde, josta muut puhuvat ja johon kohdistuneista toimista jutussa kerrotaan. Niinpä olen luokitellut hänet objektiksi. Samalla tavalla objekti on nälkäorpo Ram Prasad.

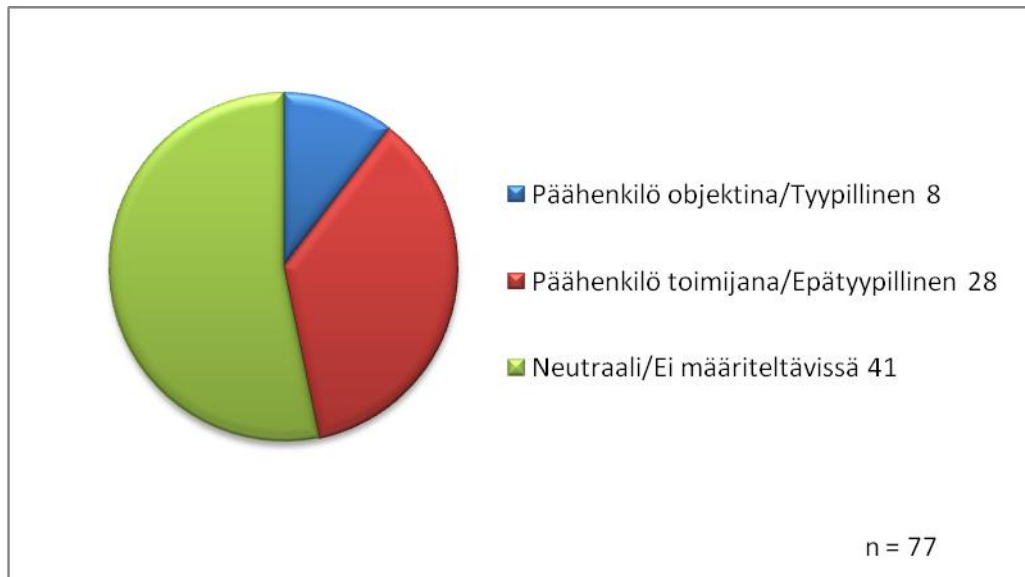
Objektiksi voi päätyä myös, vaikka olisi Intian vaikutusvaltaisin nainen. Sonia Gandhin terveydentilasta kertovassa jutussa hän on mielestäni objekti, olipa hänellä oikeassa elämässään valtaa kuinka paljon tahansa.

Samalla tavalla ulkoapäin on kirjoitettu juttu puoluejohtaja Bal Thackeraysta, mutta hän on toimija, koska juttu nimenomaan käsittelee hänen tekemisiään, ei esimerkiksi pois-saoloaan, kuten Sonia Gandhin tapauksessa.

Gangesia suojeleva hinduuskeitti on omassa jutussaan heikkona syömälakosta, mutta silti mielestäni aktiivinen toimija, koska hän tähtää syömälakollaan haluamaansa tulokseen ja puhuu aktiivisesti asiansa puolesta.

Yksi kaikkein selkeimmistä oman elämänsä toimijoista taas on Chennaissa asuva eunukki Sapita Justin, joka ajelee skootterilla äijien seassa, pyrkii poliisiksi ja puhuu ääneen kokemastaan syrjinnästä.

Kuvio 5. Päähenkilön objektina esiintyminen aineistossa.

Tässä kategoriassa neutraaliksi luokiteltavia juttuja oli poikkeuksellisen paljon. Tämä johtuu siitä, että hyvin monessa jutussa ei ollut päähenkilöä. Toki olisin voinut tarkastella muitakin henkilöitä, mutta jos mukana oli useampi, olivat heidän roolinsa usein niin pieniä, että jakoa toimijoihin ja objekteihin olisi ollut hankala tehdä jutuittain.

Päähenkilö oli objekti vain kahdeksassa jutussa. Toimijoita jutuissa oli yli kolminkertainen määrä. Suhde on varsin epätyypillinen.

5.6 Ihmiset massana

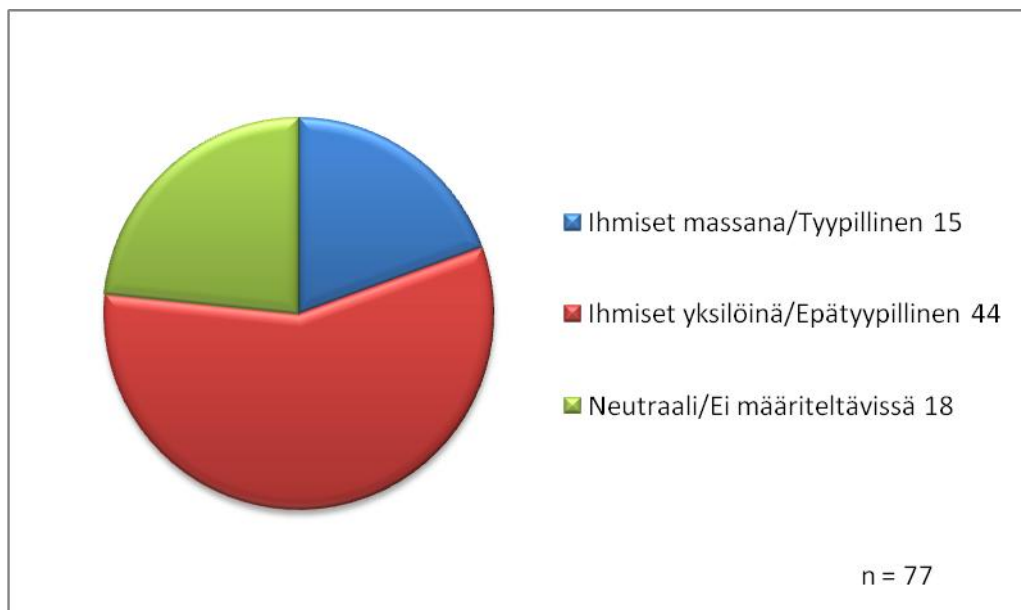
Yksi kehitysmaauutisiin liitetty piirre on myös ihmisten esittäminen yksilöiden sijaan massana. Tässä tapauksessa juttujen luokittelu oli suhteellisen helppoa. Jos jutussa on esillä ihmismassa sekä yksilöitä, riippuu jaotteluni näiden keskinäisestä suhteesta. Jos massasta nostetaan esille yksi sen jäsenistä, on juttu epätyypillinen. Tällöin yksilö on massansa edustaja. Kaikki eivät voi nousta esiin, jos kerrotaan suuresta ihmisjoukosta.

Jos taas esillä on vaikkapa kansalaisista koostuva massa ja sen lisäksi esimerkiksi yksilöity päättäjät tai muu eliitin jäsen, on juttu neutraali. Tällöin katson, että jutusta löytyy sekä yksilöitä että massaa, jotka ”kumoavat” toisensa. Toisaalta ruuan hinnan noususta kertovassa jutussa kyse on massoista, koska jutussa yksilöity ruokabloggaaja on asiantuntija, joka puhuu massoista. Hän ei siis ole mukana ”itsensä takia”.

Jos ketään ei yksilöidä, on juttu tyypillinen. Yksilöimisellä tarkoitan tässä nimeltä mainitsemista. Tosin esimerkiksi yksi pieni toiselle tiedotusvälineelle tiedottavaan sävyyn annettu viranomaiskommentti ei riitä yksilöinniksi, vaikka nimeä olisikin käytetty. Tästä on esimerkkinä Varanasin pommi-iskusta kertova uutinen.

Toisaalta, joskus pienikin maininta riittää siihen, että katson ihmisen tulleen esille yksilönä jutussa. Tästä on esimerkkinä kivityksistä tai noitavainoista kertovat uutiset, jossa uhrit on mainittu nimiltä. Tämä tekee ra’asta, kehitysmaassa tapahtuneesta rikoksesta kertovasta pikku-uutisesta epätyypillisen.

Kuvio 6. Ihmisten massana esittäminen aineistossa.

Suurimmassa osassa aineistoa ihmiset esitettiin yksilöinä. Massaa oli viidessätoista jutussa. Vaikka kaikki neutraalitkin jutut laskettaisiin massana ihmisiä käsitteleviksi, olisi yksilöjuttuja silti hiivenen yli puolet.

Yksilöistä kertovien juttujen ja luvussa 5.5 löytyneiden ihmiset toimijana esittävien juttujen suuren edustuksen taustalla lienee Niemisen ennen kirjeenvaihtajapestiään asettama pyrkimys: kertoa asioista ihmisten kautta.

5.7 Historiattomuus

Kuten luvussa 2.2 todettiin, kehitysmaauutisista vaikuttaisi usein puuttuvan taustoitus siitä, miten uutisen kuvaamaan tilanteeseen on päädytty. Kehitysmaan kurja tilanne saattaa vaikuttaa kohtalon ohjauksen tulokselta, vaikka taustalla olisivat poliittiset päätökset tai esimerkiksi kauppapolitiikka.

Konflikteista kertovissa uutisissa jonkunlainen historiallinen taustoitus on mielestäni erittäin oleellinen, jotta lukijan olisi mahdollisuus ymmärtää, mistä on kyse. Tällaiset uutiset olivat myös helposti erotettavissa aineistosta omaan ryhmäänsä. Tästä voisi olla esimerkkinä Ayodhyan temppeliriidasta kertova uutinen, jossa kiistan tausta on kerrottu lyhyesti.

Historiattomasta jutusta taas käy uutinen Varanasin pommi-iskusta, jonka taustalla on samainen Ayodhyan konflikti. Tässä jutussa kiistan taustaa ei ole avattu lainkaan, mikä ei ole sinällään ihme, onhan kyseessä lyhyt ja tiivis uutinen.

Toinen esimerkki historiaton-lokeroon asettamastani jutusta on mausteiden tukkutorista kertova juttu. Miksi kantajien työolot ovat sellaiset? Miksi he ovat päätyneet tekemään tätä työtä näin kauas kotoa? Toisaalta, koko jutun voi nähdä taustoituksena sille, miksi Suomessa myytävät mausteet ovat niin edullisia.

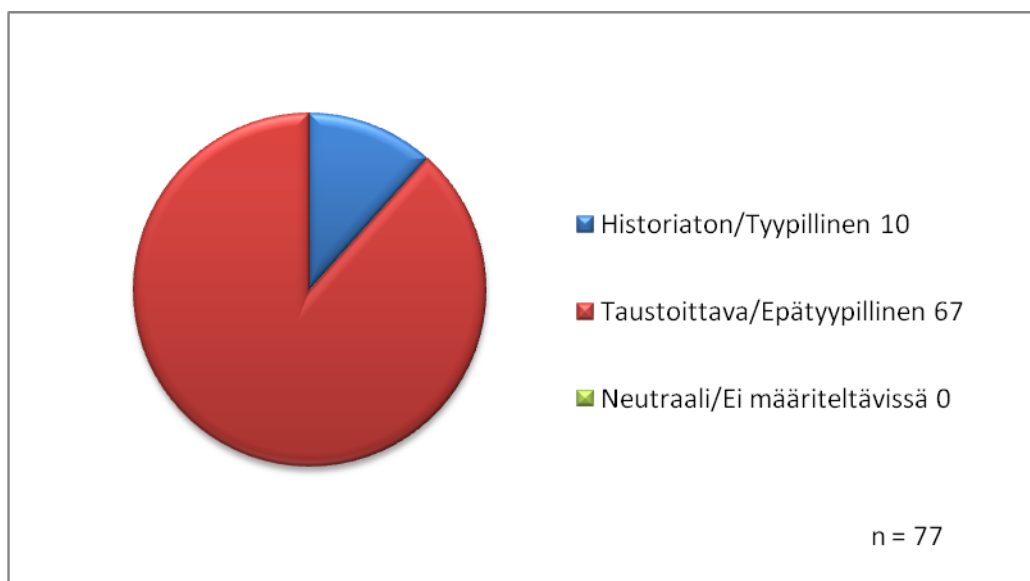
Taustoituksen määrittelemine on siis hankalaa, etenkin kun aineistosta vain pieni osa on klassisen kaavan mukaisia uutisia. Muunlaisissa uutisissa olen pyrkinyt erottamaan ydinajatuksen ”mistä juttu kertoo?”, ja sitä kautta miettiä, löytyykö taustoitusta. Tässä kohtaa keskityn jutun pintatasoon. Niinpä maustetoriijuttu kertoo mielestäni kantajien työoloista. Ja niiden taustaa ei jutussa ole avattu.

Samoin juttu Intian ja Pakistanin rajasotilaiden showsta saattaa kertoa syvätasolla maiden välisistä suhteista. Pintatasolla se kuitenkin kertoo itse tapahtumasta (jonka taustaa ei kerrota).

Olen päätenyt laskemaan taustoittaviksi jutuiksi kaikki, joissa asioiden taustoja on avattu enemmän kuin hitusen. Raja saattaa vaihdella juttukohtaisesti, sillä taustoituksen määräänhan saattaa esimerkiksi vaikuttaa käytettävissä oleva tila. Mainittava on, että myös tässä kategoriassa subjektiivisuus korostuu jakoa tehdessä.

Tarkastelen juttuja yksittäiskappaleina. En siis ota huomioon samasta aiheesta kertovassa toisessa jutussa aiemmin ollutta taustoitusta. Neutraaleja juttuja ei tässä kategoriassa mielestäni ole.

Kuvio 7. Historiattomuuden esiintyminen aineistossa.

Jutuista peräti 67:ssä taustoitettiin aihetta. Se johtuu mahdollisesti siitä, että juttujen joukossa oli paljon sellaisia hitaita aiheita, joista olisi mahdotonta kertoa ilman edes jonkunlaista taustoitusta.

5.8 Suomi-yhteydet

Kuten aiemmin todettiin, on suomalaisissa ulkomaan uutisissa useimmiten esiintyvä maa Suomi. Suomi-yhteydet eivät siis ole vain kehitysmaauutisten tyypillinen piirre, vaan kaikissa ulkomaan uutisissa esiintyvä piirre. Tästä huolimatta halusin sisällyttää tätä asiaa mittaavan kategorian mukaan, sillä kiinnitin jo ensimmäistä kertaa aineistoani läpi käydessä huomiota siihen, että Suomi-yhteyksiä on mukana reilusti.

Suomen esiintyminen jutuissa ei lähtökohtaisesti ole negatiivinen asia. Joskus vieras asia havainnollistuu suomalaiselle lukijalle helpommin esimerkiksi tutun vertailukohdan kautta.

Intian sisäpolitiikan kiemurat saattavat olla liian kaukaisia suomalaisille herättääkseen kiinnostusta. Mutta jos jutun aloittaa näin, saattaa lukijakin kiinnostua asiasta aivan eri lailla:

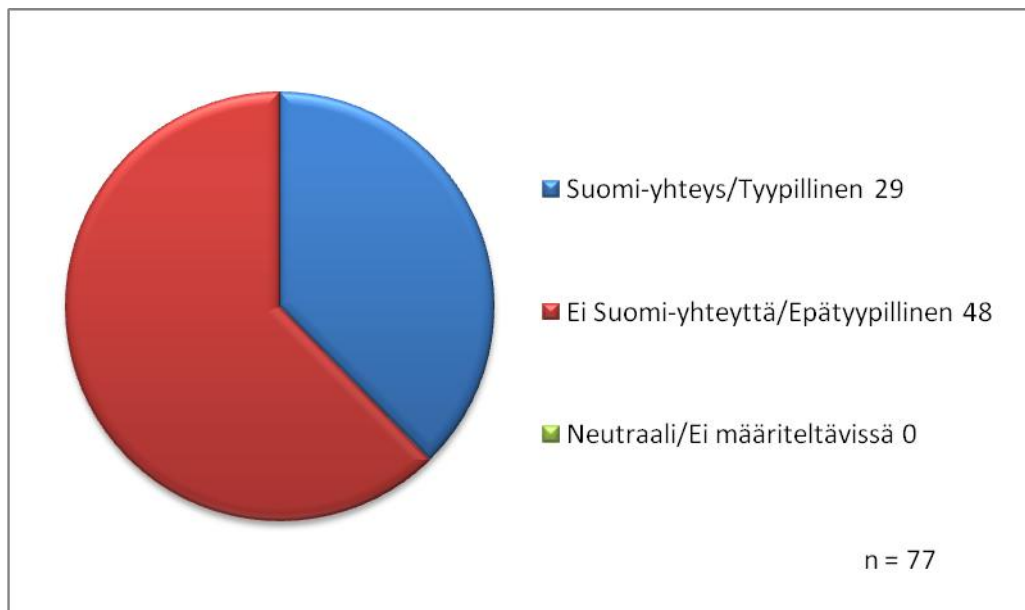
”Kuulkaapa intialaisesta puoluekihosta nimeltä Bal Thackeray. Jää nimittäin Soinin Timo Kakkoseksi.”

(Tv-tähti nimeltä Bombayn puhdistaja, HS Ulkomaat, 6.11.2010)

Välillä Suomi-yhteyden mukaan ottaminen on suorastaan välttämätöntä. Tästä hyvänä esimerkkinä on esimerkiksi pääkirjoitussivulla julkaistu kirjoitus, jossa Intian markkinoille pyrkiville suomalaisyrityksille valotetaan Intian ihmisoikeustilannetta.

Tässä kategoriassa tyypillisen uutisen lokeroon päätymiseen riitti jo se, että tekstissä esiintyy edes kerran sanat ”Suomi”, ”Helsinki” tai vaikkapa ”Nokia”. Katgoria on selkeä, sillä yhteys joko löytyy tai ei. Neutraaleja juttuja ei ole.

Kuvio 8. Suomi-yhteyksien esiintyminen aineistossa.

Suomi-yhteys esiintyi ennakoitun mukaisesti melko usein, eli 29 jutussa 77:stä. Suomenäkökulmat liittyvät mahdollisesti kirjeenvaihtajuuteen: suomalainen kirjoittaa juttuja suomalaisille. Uutistoimistomateriaalissa Suomi-yhteyksiä ei juuri esiinny.

5.9 Eliitti äänessä

Eliitin ääneen pääseminen on siis yksi tyypillisen kehitysmaauutisen piirteistä. Tässä kategoriassa siis lasken epätyypillisiksi jutuiksi ne, joissa tavallisen kansan edustaja on

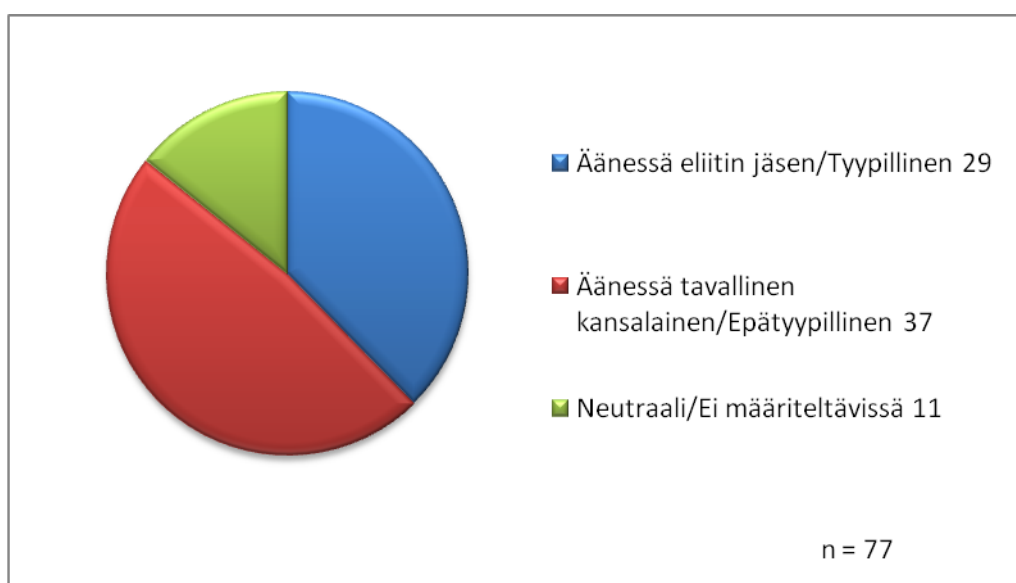
päästetty ääneen. Jos jutusta löytyy sitaatteja molemmilta ryhmiltä, lasken nekin epätyypilliseksi jutuiksi, onhan tavallisen kansan edustaja päässyt kuitenkin ääneen eliitin ohella.

Eliittiin lasken muun muassa poliitikot, poliisikomentajat, liike-elämän johtajat, kenraalit, elokuvaohjaajat, toimittajat, tutkijat, muut asiantuntijat tai esimerkiksi poikkeuksellisen varakkaat ihmiset. Nämä kaikki ovat joko statuksen perusteella tai esimerkiksi tiedolliselta kannalta tavallisen kansan ”yläpuolella”.

Tavalliseen kansaan olen katsonut kuuluvaksi ”kadunmiesten” lisäksi korruptioprotestoija Anna Hazaren, kashmirilaisrappari MC Kashin ja separatistijohtaja Yasin Malikin. Toki heillä on mielipidevaikuttajina valtaa, mutta katson heidän kuitenkin eliittiä vastaan kapinoivina ja tavallisesta kansasta nousseina kuuluvan eliitin ulkopuolelle.

Ääneen pääsemisen määritelmä täyttyy sitaateilla tai muulla lainauksella, vaikka ne olisivatkin niin sanotusti toisen käden lähteistä. Ulkomaalaisten sitaatteja en huomioi lainkaan. Jos jutussa ei ole yhtään sitaattia, olen sijoittanut sen neutraalien ryhmään. Pakistanin ja Intian sotilaiden rajashowssa sitaatteina esitetyt huudahdukset eivät täytä tässä kohtaa sitaatin määritelmää, eivätkä myöskään Kongressipuolueen virkailijoiden toimittajaa ohjeistavat repliikit. Katson ne osaksi tunnelman tai ympäristön kuvailua.

Kuvio 9. Eliitin äänen esiintyminen aineistossa.

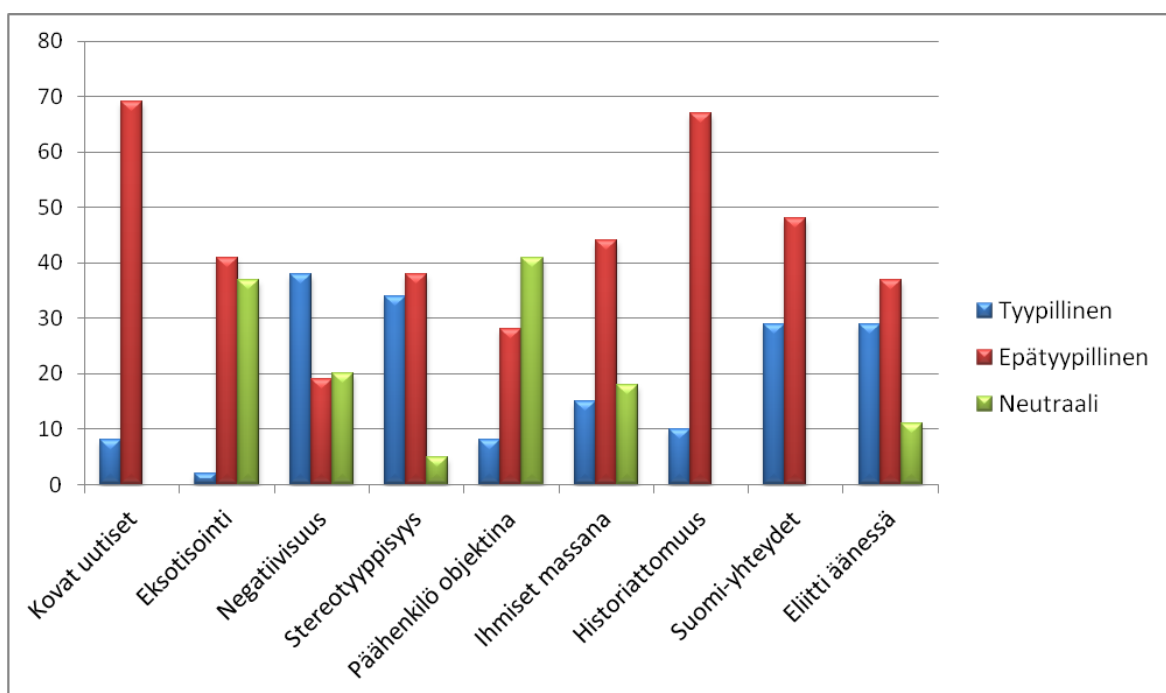
Tavallinen kansalainen pääsi ääneen 37:ssä jutussa. Eliitti sai äänensä kuuluviin myös melko usein, 29:ssä jutussa. Silti jakauma viittaa epätyypillisyyteen. Tämäkin tulos liittyy läheisesti lukujen 5.5 ja 5.6 tuloksiin. Ihmisten kautta kertominen päästää tavalliset ihmiset parrasvaloihin ja samalla ääneen.

5.10 Yhteenvetoa tyypillisten piirteiden esiintyvyydestä

Kerään kaikkien edellä läpi käytyjen kategorioiden tulokset yhteen ja esitän ne seuraavaksi pylväskaaviona. Jokainen kolmen pylvään ryhmä on yksi kategoria, ja ne ovat samassa järjestyksessä kuin edellä.

Pylväsryhmistä vasemmanpuoleisin (sininen) kuvaa aina tyypillisiä piirteitä. Keskimäinen (punainen) taas kuvaa epätyypillisiä piirteitä. Oikeanpuoleinen pylväs (vihreä) edustaa neutraaleiksi luokiteltuja juttuja. Niistä pylväsryhmistä, joissa on vain kaksi pylvästä, puuttuu neutraali eli oikeanpuoleinen pylväs kokonaan.

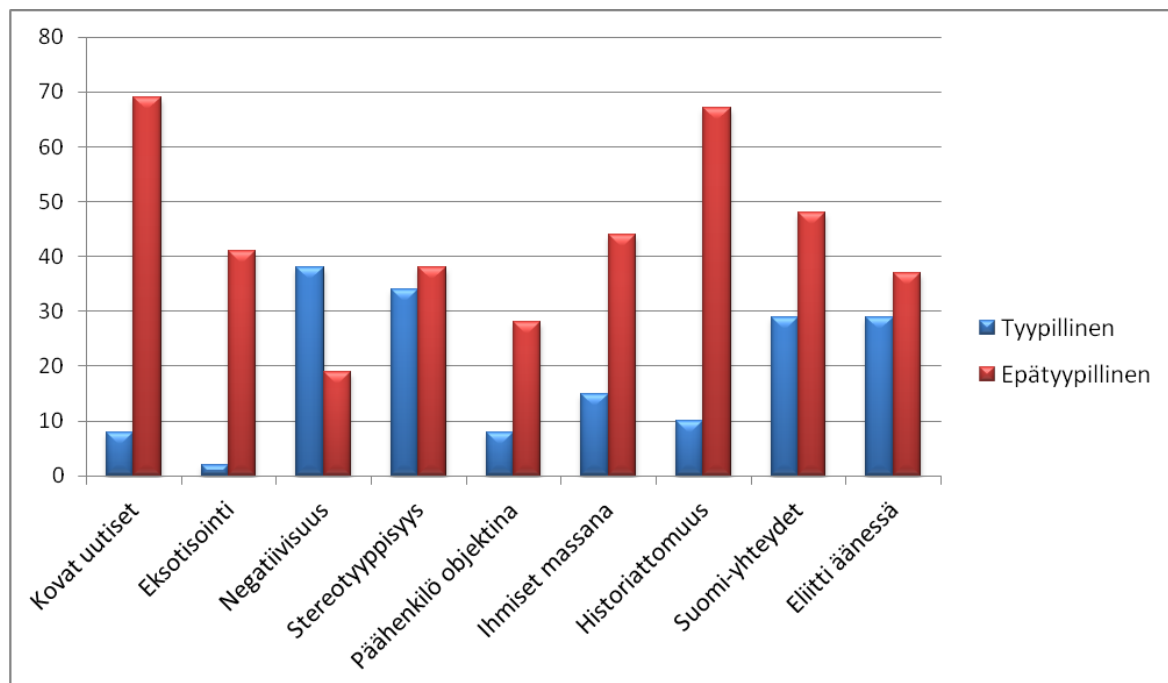
Kuvio 10. Tyypilliset ja epätyypilliset piirteet sekä neutraalius kategorioittain.

Kuviota tarkastellessa käy ilmi, että ainoastaan yhdessä kategoriassa aineiston jutut ovat enemmistöltään tyypillisiä kehitysmaauutisia. Kyseessä on negatiivisten uutisaiheiden kategoria.

Koska haluan saada aineiston painotuksista vielä selkeämmän kuvan, jätän seuraavassa kaaviossa kokonaan pois neutraalit-kategorian, joka sisältää juttuja, joiden määrittely ei ollut selvää.

Kuvio 11. Tyypilliset ja epätyypilliset jutut kategorioittain.

Kokonaisuuden tasolla näyttäisi siltä, että aineiston uutisointi on kokonaisuudessaan varsin epätyypillisiä kehitysmaauutisoinniksi. Silmä määräisesti katsottuna eniten esille nousevat tyypilliset piirteet ovat negatiivisuus, stereotyyppisyys, Suomi-yhteydet ja eliitin äänen kuuluminen. Näistä ainoastaan ensin mainittu on enemmistönä omassa sarjassaan. Vähiten esiin nousevat tyypilliset piirteet ovat kovat uutisaiheet, eksotisointi, ja historiattomuus.

5.10.1 Eniten kehitysmaauutisoinnin tyypillisiä piirteitä sisältävä juttu

Kun tarkastelen kehitysmaauutisoinnin tyypillisten piirteiden esiintymistä yksittäisten juttujen tasolla, voin erottaa aineiston tyypillisimmän kehitysmaauutisen tarkastelemalla yksittäisiä kategorioita. Yhtään kaikilta osiltaan tyypillistä juttua ei aineistosta löytynyt. Tyypillisin on 8.12.2010 julkaistu juttu Varanasissa tapahtuneesta pommi-iskusta. Se on tyypillinen kuudessa yhdeksästä kategoriasta, neutraali kahdessa ja epätyypillinen vain yhdessä.

Uutinen kertoo kovasta ja äkillisestä tapahtumasta, eli pommi-iskusta. Koska se ei sisällä ympäristön tai ihmisten kuvailua, se on neutraali eksotiikan osalta. Juttu on tietenkin negatiivinen. Stereotyyppiäkin löytyy: kyse on uskonnollisten ääriyhmien järjettömistä väkivaltaisista teoista. Koska päähenkilöä ei ole, juttu on siltä osin neutraali.

Ihmiset kuvataan massana, eikä konfliktin taustaa avata edellistä väkivallantekoa kauemmaksi. Miksi paikasta kiistellään? Ainoa jutun epätyypillinen piirre on se, että siinä ei mainita Suomea millään tavalla. Viimeinenkin kategoria on tyyppillinen: äänessä on ainoastaan eliitti.

Juttu kokonaisuudessaan löytyy liitteestä 1.

5.10.2 Vähiten kehitysmaauutisoinnin tyyppillisiä piirteitä sisältävä juttu.

Edellä mainitulla tavalla tarkasteltuna koko aineiston epätyypillisin juttu on 17.9.2011 julkaistu juttu Tiharin vankilasta Delhistä. Se on kaikissa kategorioissa mitattuna epätyypillinen.

Vankilan oloista ja elämästä kertova juttu on tehty erittäin hitaasta ja pehmeästä aiheesta. Sen vastakohta samassa aihepiirissä olisi vankilamellakasta tai vastaavasta kertova tarina. Nyt jutussa kuitenkin kerrotaan vankilan yllättävän mukavista oloista ja haastatellaan rauhallisesti työskenteleviä murhamiehiä ja muita vankeja. Lopuksi vielä esitellään vankilan apulaisjohtajan runousharrastus.

Eksotiikkaa jutussa ei ole. Vankilan arkea kuvataan sortumatta ihmettelyyn. Pidän juttua myös positiivisena. Vankila ja rikolliset sinällään aiheuttavat negatiivisia konnotaatioita, mutta tässä tapauksessa heidän inhimilliset olonsa ja useimmille tulevaisuudessa koittava vapautuminen tekevät aiheesta positiivisen. Myöskään stereotypioita en löydä jutusta. Siinä ei ole mainintoja köyhyydestä, nälästä, väkivallasta (vankien tuomioiden syitä en ota huomioon) tai uskonnollisesta irrationaalisuudesta.

Mielestäni jutun päähenkilö on vankilan apulaisjohtaja. Siitä, onko jutussa ylipäättään päähenkilöä, voi olla montaa mieltä. Olen kuitenkin päätenyt tähän ratkaisuun, sillä

apulaisjohtaja on eniten esillä oleva hahmo, joka kuljettaa toimittajaa vankilassa. Päähenkilönä hän on selkeästi toimija. Muut henkilöt esitellään jutussa nimettyinä yksilöinä. Heitä myös haastatellaan ja heistä kerrotaan yksityiskohtia.

Juttu sisältää taustoitusta. tehtaan yrityksen toimintaa avataan tunnuslukuja myöten. Vankien tuomioiden taustalla olevat asiat kerrotaan. Jutussa ei mainita sanallakaan mitään Suomeen liittyvää. Ja vaikka lasken apulaisjohtajan eliitiksi, on juttu myös viimeisessä kategoriassa epätyypillinen. Saavathan myös vangit suunvuoron.

Juttu kokonaisuudessaan löytyy liitteestä 1.

6 Intian moninaisuuden ja tilanteen välittyminen juttuaiheissa

Amartya Sen (2007, 9) on luonnehtinut Intian monimuotoisuutta näin:

Intia on äärimmäisen monimuotoinen maa, sen tavoitteet ovat moninaiset ja sen näkemykset elämästä poikkeavat suuresti toisistaan. Intia tarjoaa tapojen kirjon ja näkemysten loputtoman juhla-aterian. Jokainen, joka yrittää esitellä Intian kulttuuria, sen menneisyyttä tai nykypolitiikkaa, joutuu väistämättä tekemään melkoisia aineistovalintoja.

On totta, että vuoden kirjeenvaihtajapestin aikana Intiasta saa kartoitettua vain murtoosan. Silti kirjeenvaihtajuus tarjoaa tavalliseen, uutistoimistojen avulla tapahtuvaan tiedonvälitykseen verrattuna tuhannen taalan paikan.

Mielestäni Nieminen on onnistunut aihevalinnoillaan antamaan Intiasta kohtuullisen monipuolisen kuvan. Köyhyys, eriarvoisuus, nälkä, uskonnolliset kiistat ja väkivalta ovat jutuissa läsnä, mutta ne eivät kuitenkaan vie kaikkea tilaa agendalta. Tilaa ovat saaneet myös muun muassa sisäpolitiikka ja tavalliset ihmiset eri luokista. Intialaiseen yhteiskuntaan kiinteästi liittyvät asiat, kuten järjestetyt avioliitot, pääsevät myös esille.

Usein laajempia asiakokonaisuuksia hahmotetaan yksilötason kautta. Toisaalta esille pääsevät ”pienemmätkin” ilmiöt, kuten eunukkien asema ja polttohautaukset. Nämäkin jutut laajentavat lukijan kuvaa ja ymmärrystä intialaisen yhteiskunnan piirteistä.

Nieminen ei myöskään pelkää ottaa kantaa: useammassakin jutussa suomalaiselle lukijalle tehdään selväksi, että myös meillä on globalisoituneessa maailmassa vaikutusta siihen, miten Intiassa eletään. Ja päinvastoin. Myös Intiassa meneillään olevat muutokset tulevat esille jutuissa oikeastaan kautta linjan. Lopullisen kiteytyksen Intian tilanteesta ja tulevaisuudesta Nieminen tekee viimeisessä jutussaan, jossa hän luonnehtii Intiaa sekä menestysnäytelmäksi ja murhenäytelmäksi samaan aikaan.

Yhteiskunnallisella ulottuvuudella aineisto kattaa Intian mielestäni melko monipuolisesti. Sen sijaan maantieteellisesti kattaus jää suppeammaksi, vaikka pitkiä välimatkoja onkin kuljettu. Jotkut alueet maasta jäävät pimentoon. Tietenkään ei ole tarkoituksenmukaista matkustaa johonkin maan kolkkaan vain sen itsensä takia, jos paikan päältä ei ole mitään mielenkiintoista kerrottavaa.

Mutta itse jäin kaipailemaan juttuja vähän tunnetuista koillisista osavaltioista, keskisestä Intiasta, saariteritorioista tai vaikkapa Goasta. Viimeksi mainittu on toki monelle suomalaiselle tuttu matkailun kautta. Uskon kuitenkin, että perusturistia kiinnostaisi laajentaa näkemystään tästä Intian sisällä erikoislaatusesta alueesta, vaikka jostakin tuoreesta ja odottamattomasta näkökulmasta tehdyn jutun kautta.

7 Johtopäätöksiä

Tarkoituksenani oli siis tutkia Helsingin Sanomien Intia-aiheista uutisointia. Tutkimuskysymykseni kuului: Minkälaista on Helsingin sanomien Intia-uutisointi verrattuna tyypilliseen kehitysmaauutisointiin? Sivutuotteena oli tarkoitus myös kartoittaa sitä, miten Intian moninaisuus ja siellä käynnissä oleva muutos välittyy aihevalintojen tasolla.

7.1 Tutkimustuloksista

Tutkimustulosten perusteella näyttää siltä, että Helsingin Sanomien Intia-uutisointi on erittäin epätyypillistä kehitysmaauutisointia. Ainoastaan uutisaiheiden negatiivisuus on ulottuvuus, jossa se on enemmän tyypillistä kuin epätyypillistä. Myös stereotyyppioita on mukana runsaasti, mutta ei kuitenkaan enemmistöissä jutuista. Kuten aiemmin totesin, stereotyyppioita ei voi välttää täysin, sillä varsinkin Intian tapauksessa niillä on myös to-

tuuspohjaa. Stereotyyppisen kuvan antaminen riippuukin enemmän kokonaisuudesta. Tässä tapauksessa stereotypiat ovat vähemmistönä.

Aineiston Intia-uutisointi on karkeasti yleistettynä pehmeistä ja hitaista aiheista aiheesta arkisella otteella kertovaa. Äänessä ovat tavalliset ihmiset, joita kunnioitetaan esittämällä heidät aktiivisina yksilöinä.

Aihevalinnat onnistuvat kartoittamaan intialaista yhteiskuntaa laajasti ja monipuolisesti. Tilaa on niin isoille kuin pienillekin asioille.

Ennen lähtöään Nieminen kertoi tavoitteistaan Journalistin (14/2010) haastattelussa. Hän aikoi pyrkiä tuomaan isoja, mutta maantieteellisesti etäisiä asioita lähemmäksi lukijaa pienillä, kouriintuntuvilla tarinoilla. Aiemminkin Intiassa käynyt Nieminen kertoi myös Intian olevan ”niin monimuotoinen, valtavan kulttuurisen rikkauden maa, että siinä on opiskeltavaa enemmän kuin mihin vuosi riittää.”

Nieminen on oikeassa siinä, että vuosi on lyhyt aika Intian ”haltuun ottamiseen”. Olen kuitenkin sitä mieltä, että hän onnistui tehtävässään erittäin hyvin. Tuloksena oli monipuolinen kattaus Intiaa, epätyypilliseen tapaan tehtynä.

Tutkimuksen tulos ei sinällään yllätä. Jos olisin tutkinut samaa aihetta jonain toisena ajankohtana, olisi tulos todennäköisesti ollut hyvin erilainen. Tämä tutkimus vahvistaa sitä käsitystä, että omalla kirjeenvaihtajalla on suuri merkitys ulkomaan uutisoinnin laatuun.

Osittain tutkimustuloksiin vaikuttanee se, että Intia on nousemassa Kiinan rinnalle kilpailussa talousherruudesta. Anderssonin & Ådahlin (1993, 10) mukaan Kiinaan alettiin jo 90-luvulla soveltaa ainakin osittain ei-kehitysmaan uutiskriteerejä. Sama kehitys saattaa olla nähtävissä myös Intian kohdalla.

Otin Tommi Niemiseen yhteyttä tämän työn valmistuttua. Hän kertoi joutuneensa miettimään pestinsä aikana sitä, minkälaista kehitysmaajournalismia Intiasta tuottaa. Hän muistutti kuitenkin siitä, kuinka vanha jako ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen

maailmaan tai teollisuus- ja kehitysmaihin on hämärtynyt. Nykyisin saman maan sisällä voi olla nähtävissä erilaisia elämisen tasoja. Intiaan tämä pätee erityisen hyvin, minkä vuoksi sieltä käsin voi tavallaan tehdä aiheesta riippuen joko kehitysmaauutisointia tai teollisuusmaauutisointia.

Nieminen kertoi myös, että hänen työntekoonsa Intiassa vaikutti kaksi isoa asiaa. Ensimmäinen on se, että hän itse ei varsinaisesti koe olevansa uutistoimittaja, vaan enemmänkin feature-tyyppisten juttujen tekijä. Uutistoimittajan työtä hän on viimeksi tehnyt vuonna 2000. Toinen työn tuloksiin vaikuttanut tekijä oli se, ettei vuoden aikana sattunut yhtään niin sanotusti isoa uutistapahtumaa. Tämä antoi Niemiselle omien sanojensa mukaan vapaat kädet esimerkiksi aihevalintojen suhteen.

Nieminen uskoikin, että pitkän linjan uutistoimittaja olisi saanut aikaan hyvin erilaista jälkeä Intian kirjeenvaihtajana toimiessaan. Hänen oma lähtökohtansa oli kertoa tarinoita. Nieminen kertoi tehneensä havainnon siitä, että keskimääräinen lukija ei tiedä Intiasta loppujen lopuksi kovinkaan paljoa. Tämä johti siihen, että yksittäisten tarinoiden kertomisen lisäksi hän halusi tehdä asioita tutuksi lukijalle. Tämä taas johti siihen, että Nieminen myönsi käyttäneensä jopa maneerisuuteen asti vertailua Suomeen. Suomi-linkityksillä lukijan mielenkiinnon sai heräämään.

Nieminen kertoi myös tutustuneensa tässäkin työssä lähteenä käytetyn Amartya Senin ajatukseen siitä, kuinka länsimedia helposti näkee Intian rationaalisuuden puutteesta kärsivänä, uskonnollisen hurmoksen johtamana yhteiskuntana. Tästä johtuen Nieminen teki ennen lähtöään tietoisin päätöksen yrittää kirjoittaa Intiasta juttuja samalla otteella, kun kirjottaisi juttuja vaikkapa Sveitsistä.

Kaiken kaikkiaan vuosi oli niin lyhyt aika, että Nieminen kertoi ajan loppuneen kesken. Käymättä jäi suuria osavaltioita ja merkittäviä alueita. Kaikesta huolimatta lukijoilta saatu palaute on Niemisen mukaan osoittanut sen, että hän onnistui jutuillaan lisäämään suomalaisten Intia-tietoisuutta ainakin jonkun verran.

7.2 Arviointi

Lähdin tutkimaan tätä aihetta, koska aiempien kehitysmaatutkimuksen opintojeni myötä olen kiinnostunut kehitysmaista ja erityisesti Intiasta, johon minulla on omakohtainen suhde. Olen aiemmin kiinnittänyt huomiota siihen, miten suppeata Intian käsittely suomalaisissa medioissa on suhteutettuna sen kansainväliseen painoarvoon. Kun Helsingin Sanomat päätti lähettää maahan oman kirjeenvaihtajansa, tarjoutui mahdollisuus kerätä hyvä tutkimusaineisto.

Toisaalta, journalismin opiskelijana halusin myös eväitä omia töitani varten. Olen kirjoittanut aiemmin joitakin juttuja Intiasta ja muista kehitysmaista, ja viimeistään tämän työn myötä olen oppinut tunnistamaan kehitysmaajournalismin sudenkuoppia, joihin itsekin olen välillä langennut. Uskon, että tämän työn tekeminen tekee minusta paremman kehitysmaajuttujen kirjoittajan.

Pääpiirteittäin uskon arvioineeni aineiston juttuja kohtuullisen luotettavasti. Tuloksen validiutta hämärtää hieman vaikeus luokitella juttuja täysin objektiivisesti. Käytetyt luokittelutavat eivät myöskään sopineet kaikkiin kategorioihin niin hyvin kuin toisiin. Neutraalit-ryhmän suuri koko joissakin kategorioissa kielii tästä.

Toisissa kategorioissa jako oli mustavalkoisempi ja selkeämpi ja näin luotettavampi. Toisissa taas subjektiivisuus sai enemmän tilaa. Samalla tavalla toistettuna tutkimustuloksissa saattaisi olla eroja yksittäisten kategorioiden tasolla. Uskon kuitenkin, että kokonaisuuden tasolla tulokset olisivat vähintään samansuuntaiset.

Tämä selvitystyö vahvistaa sitä olettamusta, että omien kirjeenvaihtajien käyttäminen nostaa uutisoinnin laatua. On tietenkin itsestäänselvyys, että kirjeenvaihtaja saa aikaan parempaa jälkeä, kuin uutistoimistomateriaalia muokkaava, kotitoimituksessa istuva toimittaja. Kyse on tietenkin kustannuksista, jotka usein ajavat laadukkuuden edelle nykypäivänä.

Käytännön tasolla selvitystäni voi soveltaa ottamalla siitä osviittaa, kun lähdetään juttukeikalle kehitysmaahan. Siitä löytyvät selkeästi listattuna ne kehitysmaajournalismin

tyypilliset piirteet, joista sitä usein kritisoidaan. Käytännön työssä on hankala välttää niitä kaikkia, mutta tiedostamalla ne on niiden määrää mahdollista vähentää. Näin on mahdollista hilata kehitysmaajournalismia tasa-arvoisempaan suuntaan muun uutisvälityksen rinnalla ainakin omista töissään.

Jatkotutkimukseen voisi saada aihetta syventymällä yksittäisiin Intia-juttuihin diskurssi-analyysin tasolla. Silloin olisi mahdollista kartoittaa tarkemmin sitä, minkälaista Intia-kuvaa Suomessa luodaan median kautta.

Oman oppimiseni kannalta tämä on ollut opettava prosessi. Olen syventänyt tietämystäni paitsi tutkimuksen tekemisestä, myös kehitysmaajournalismista. Kuten sanottu, olen saanut tästä eväitä mahdollisia tulevia töitäni varten. Niemisen mielenkiintoisia ja hyvin toteutettuja juttuja lukemalla myös oma Intia-tuntemukseni on saanut aiempaa vankempaa pohjaa.

Lähteet

Andersson, P. & Ådahl, B. 1993. Huono uutinen – hyvä juttu? Kehitysmaauutisointi Suomessa. Ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyöosaston tiedotusyksikön tilaama selvitys.

CIA, The World Factbook 2012. India. Luettu 9.4.2012.

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/in.html>

Johansson, P. 2009. Kehitysmaajournalismissa on kyse sananvapaudesta. Artikkelin Viestintä- ja kehitys -säätiön verkkosivuilla. 22.2.2009. Vikes.fi. Luettu 15.3.2012.
<http://vikes.fi/2009/02/22/kehitysmaajournalismissa-on-kyse-sananvapaudesta/>

Kilpeläinen, J. Talveksi etelään. Journalisti 14/2010. Luettu 10.2.2012.

<http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2010/14/artikkeliy/talveksi-etelaan>

Kivikuru, U. 1996. Orientti vai globalisaatio? Teoksessa Kivikuru, U., Luostarinen, H. & Ukkola, M. (toim.), Sopulisilppuri. Mediakritiikin näkökulmia, s.217–238. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

Kivikuru, U. 1998. Epilogi. Koskaan et muuttua saa? Teoksessa Kivikuru & Pietiläinen, J. (toim.), Uutisia yli rajojen. Ulkomaanuutisten maisema Suomessa, s.200–219. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

Maasilta, M. 2001. Kehitysmaajournalismista globaalijournalismiin. Kehitysmaayhdistys Pääskyjen mielipidelehti 2/2001. Paaskyt.fi. Luettu 15.3.2012.

http://www.paaskyt.fi/mielipidelehti_2001_2.php#kehitysmaajourn

OECD, Development Co-operation Directorate (DCD-DAC) 2010. Aid Statistics, Recipient Aid Charts. Luettu 3.4.2012.

http://www.oecd.org/countrylist/0,3349,en_2649_34447_25602317_1_1_1_1,00.html

Pietiläinen, J. 1998. Ulkomailta Suomeen: Määrällinen analyysi. Teoksessa Kivikuru & Pietiläinen, J. (toim.), Uutisia yli rajojen. Ulkomaanuutisten maisema Suomessa, s.84–108. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

Räsänen, S-M. 1999. Myönteisen kehitysmaauutisen metsästys : minkälaisia juttuja toimittajat kirjoittavat matkoilta, joita Ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyöosasto on rahoittanut? Pro gradu. Jyväskylän yliopisto.

Sanoma, Mediaportfolio 2012. Sanoma.fi. Luettu 3.4.2012.

<http://www.sanoma.fi/tietoa-sanomasta/sanomaneews/mediaportfolio/sanomalehdet>

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki.

Sen, A. 2007. Moniääninen Intia. Kirjoituksia historiasta, kulttuurista ja identiteetistä. Basam Books. Helsinki.

Säävälä, M. & Tenhunen, S. 2007. Muuttuva Intia. Edita Prima Oy. Helsinki.

Uskali, T. 2007. Ulkomaanuutisten uusi maailma. Vastapaino. Tampere.

Liitteet

Liite 1. Eniten ja vähiten kehitysmaauutisoinnin tyypillisiä piirteitä sisältävät uutisjutut

HS - Ulkomaat - 8.12.2010

Pommi-isku tappoi lapsen ja haavoitti useita Intiassa

Kiista Ayodhyan alueen jakamisesta hiertää muslimien ja hindujen välejä.

TOMMI NIEMINEN HS

DELHI. Maitokanisteriin piilotettu pommi räjähti tiistai-iltana Intian hindujen tärkeimmässä pyhiinvaelluskaupungissa Varanasissa.

Poliisin mukaan räjähdyksessä ja sitä seuranneessa väkijoukon rynnistyksessä kuoli pikkutyttö ja haavoittui ainakin 20 ihmistä.

"Osavaltio on asetettu korkeaan hälytystilaan", Varanasin poliisikomentaja **Brij Lal** sanoi intialaisille viestimille.

Iskun tekijäksi ilmoitettiin islamistinen Intian Mujahideen -terroristijärjestö.

Sen mukaan isku oli vastaus "oikeuden päätökselle Ayodhyasta". Allahabadin korkein oikeus määräsi lokakuussa Ayodhyan kiistellyn alueen jaettavaksi hindujen ja muslimien kesken, mikä muslimien ääriyhmiä mielestä loukkaa heidän pyhää aluettaan.

Varanasin poliisin mukaan Uttar Pradeshin osavaltio oli tiistaina valmiiksi hälytystilassa, koska maanantaina oli Ayodhyassa sijaitsevan Babri-moskeijan tuhoamisen vuosipäivä.

Äärihindut tuhosivat joulukuussa 1992 muslimien kiistellyn moskeijan. Seuranneessa uskonnollisten väkivaltaisuuksien aallossa kuoli vuosina 1993 ja 2002 yhteensä noin 3000 muslimia ja hindua.

Intian sisäministeri **G. K. Pillai** julisti tiistaina koko maahan hälytystilan, joka koskee erityisesti suurkaupunkeja Delhiä, Mumbaia, Bangalorea ja Hyderabadia.

Valmistettu Tiharin vankilassa

Delhin keskusvankilan tehtaam brändi on huudossa Intiassa. Murhamiehet tekevät halvalla hyvää laatua.

TOMMI NIEMINEN HS

DELHI. "He ovat murhaajia, raiskaajia ja murhaajia sekä ryöstömurhaajia", Delhin keskusvankilan Tiharin apulaisjohtaja **Ajay Bhatia** sanoo, kun astumme teräsportista sisään.

Etelä-Aasian suurimmassa vankilassa on yhteensä yli 12000 vankia.

Vankilassa numero kaksi on noin 850 pitkäaikaisvankia, ja heidät kaikki on tuomittu vakavista rikoksista.

Näky muurien takana on silti muuta kuin osasi odottaa. Palmut varjostavat viihtyisiä sisäpihoja. Tiharin vankilassa on kauniimpaa kuin Delhin kaduilla keskimäärin.

Muurien sisäpuolella on myös keskisuuri intialainen monialayritys, Tihar Jail Factory, jonka palkkalistoilla on paraikaa 798 pitkäaikaisvankia.

Murhamiesten tehdas tuottaa vähän kaikkea sipseistä huonekaluihin, kengistä käsintehtyyn paperiin.

Lumpusta paperia vanhalla koneella pyörittävä 34-vuotias **Tikaram** on istunut jo 16 vuotta. Viisi vuotta on jäljellä. "Murhasin erään ihmisen." Kuivuvien paperiarkkien alla lounasta syövä 46-vuotias **Tillu** suorittaa neljäntoista vuoden murhatuomiota.

Kangaspuilla puuvillamattoa tekevällä **Muhammad Rafiqilla**, 28, on kaksi vuotta jäljellä yhdeksän vuoden ryöstötuomiosta. Kenkätehtaan afganistanilainen **Abdullah Rahim** sai 15 vuotta huumeiden salakuljetuksesta. Lomakekansioita Intian korkeimmalle oikeudelle painava 64-vuotias ex-poliisiesimies **Om Prakash** istuu elinkautista taposta.

"Eräs henkilö kuoli ollessaan pidätettynä", Prakash sanoo lyhyesti.

Vaitonaisia miehiä.

Entä nuori delhiläinen **Ratan Pal**? Hän on 26-vuotias, komeahko ja melko hyväntuulinen, vaikka hän on istunut kakkua jo kahdeksan vuotta eli koko aikuisikänsä. Tuomiota on jäljellä puoli vuotta. Mistä rikoksesta istut?

"376", Pal kuiskaa kiusaantuneesti.

Sitten hän jatkaa TJ's Crunch -nimisten pikkuleipien latomista myyntipakkauksiin.

"Minulla on jo työpaikka tiedossa Haldiram'sissa, kun vapaudun", hän sanoo.

Haldiram's on intialainen jättiketju, joka valmistaa perinteisiä makeisia ja pikkupurtavia. Pal vannoo, että kun hän puolen vuoden kuluttua kävelee portista ulos, hän ei Tihariin palaa.

Sitä sopii toivoa.

Vartija kertoo myöhemmin, että se Intian rikoslain pykälä 376 tarkoittaa raiskausta.

Vankilatehtaan Made in Tihar -brändi on alkanut vetää Delhissä, vaikka tehdasyhtiön pääta-voite ei ole voiton maksimointi vaan vankien yhteiskuntakelpoistaminen.

Tänä vuonna liikevaihdoksi arvioidaan 150 miljoonaa rupiaa (2,4 miljoonaa euroa) ja ensi vuoden tavoite on jo 230 miljoonaa rupiaa (3,7 miljoonaa euroa).

Linnabrändin vahvuus taitaa olla erityisesti halvoissa hinnoissa, sillä työvoima on halpaa jopa intialaisittain.

Aloitteleva vankilatyöläinen saa puhtaana 40 rupiaa (65 senttiä) kahdeksan tunnin päivästä. Puolen vuoden jälkeen päiväpalkka on 54 rupiaa (90 senttiä). Siitä on jo pidätetty neljännes "veroa", joka päättyy rikosten uhrien rahastoon.

Tihar on tunnettu siitä, että vankeja kohdellaan eteläaasialaisittain poikkeuksellisen hyvin. 1990-luvulla tehty vankilauudistus toi inhimillistä otetta. Keskityttiin vankien kuntouttamiseen, ei rikollisten säilömiseen.

"Me emme pidä vankejamme rikollisina", Bhatia sanoo. "85 prosenttia heistä on tavallisia ihmisiä, jotka ovat olosuhteiden tai onnettomien sattumien takia tehneet jotakin hyvin pahaa. Se 15 prosenttia on sitten todellisia rikollisia. Heidät on pakko pitää eristysseleissä."

Intian yksi erityispiirre on se, että se harvoin jättää yllättämättä. Niin ei käy Tiharissakaan.

Apulaisjohtaja Bhatia on jämpä mies, ja hänen yleisilmeensä on hyvin sotilaallinen. Pitkät viikset on muotoiltu, ja virkaunivormun kauluksissa kiiltää kolme isoa tähteä kuin kenraaleilla.

Puhuttuaan aikansa vankilasta ja vangeista hän vaihtaa lennossa aihetta. "Onko teillä hetki aikaa", hän kysyy. "Katsos kun minäkin olen kirjoittanut..."

Bhatia kantaa työhuoneensa peltikaapista ison nivaskan papereita, lehtiä, kopioita ja kansioita.

"Olin vuoteen 1999 asti runoilija, ja julkaisin vuoden ajan omaa hindinkielistä kirjallisuuslehteäni, Riikinkukkoa. Siinä julkaistiin pääosin runoja ja esseitä."

Bhatia on siis "Intian Parnasson" entinen kustantaja-päätoimittaja. Hänen ilmeensäkin ei värähdä.

Istumme 12000 vangin keskellä selaamassa Riikinkukon hindunkielisiä esseitä runoudesta.

Bhatia tekee selväksi, että runoilijan ja vankilanjohtajan ammateissa ei ole merkittävää eroa. Kyse on sivistämisestä.

Taulukko1. Luokitteluun käytetyt vastaparit symboleineen numeroituina.

Vertailupari	Tyypillinen	Ei-tyypillinen	Neutraali/ ei määriteltävissä
	T	E	N
1	Kova/nopea uutinen	Pieni/hidas uutinen	
2	Eksoottinen	Arkinen	
3	Negatiivinen	Positiivinen	
4	Stereotyyppinen	Ei-stereotyyppinen	
5	Päähenkilö objektina	Päähenkilö toimijana	
6	Ihmiset massana	Ihmiset yksilöinä	
7	Historiaton	Taustoittava	
8	Suomi-yhteys	Ei Suomi-yhteyttä	
9	Äänessä eliitin jäsen	Äänessä tavallinen kansalainen	

T = Tyypillinen

E = Epätyypillinen

N = Neutraali

Juttuja ei ole merkitty taulukoihin tilanpuutteen vuoksi otsikoillaan, vaan aiheidensa perusteella. Julkaisupäivämäärät on tarkoitettu helpottamaan jutun mahdollista etsimistä Helsingin Sanomien arkistosta.

Taulukko 2. Jutut 1 – 20 luokiteltuina kategorioittain.

	Julkaisupäivä	Aihe	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1.10.2010	Ayodhyan tempeliriita	E	N	T	T	N	T	E	E	T
2	31.10.2010	Delhin metro	E	E	E	E	E	E	E	T	E
3	5.11.2010	Mumbai terrori-iskun jälkeen	E	E	N	E	T	E	E	E	E
4	6.11.2010	Puoluejohtaja Bal Thackeray	E	N	T	T	E	N	E	T	T
5	13.11.2010	Mumbain ti- manttipatruuna	E	E	E	E	E	E	E	T	T
6	14.11.2010	Pakistan-suhteet	E	N	T	E	E	N	E	T	T
7	20.11.2010	Mausteiden tuk- kutori	E	E	T	T	E	E	T	T	E
8	28.11.2010	Intian suur- miehet	E	E	E	E	N	E	E	E	E
9	30.11.2010	Länsi-Bengalin kommunistit	E	E	T	T	N	E	E	T	E
10	1.12.2010	Korruptiosyytteet	E	N	T	N	N	E	E	T	T
11	1.12.2010	Cancúnin ilmas- tokokous	E	N	E	E	E	N	E	E	T
12	6.12.2010	Miljardi teiniä	E	E	E	E	E	E	E	T	E
13	7.12.2010	Käsivetoiset rik- sat	E	E	T	T	E	E	E	E	E
14	8.12.2010	Pommi-isku	T	N	T	T	N	T	T	E	T
15	8.12.2010	Mayawati	E	N	T	E	E	N	E	T	N
16	11.12.2010	Hitler-elokuva	E	N	N	E	N	N	E	T	T
17	12.12.2010	Kolkatan kolme m:ää	E	N	E	E	N	T	E	T	E
18	22.12.2010	Kirjasensuuri	E	E	T	E	N	N	E	E	E
19	24.12.2010	Sachin Tendul- kar	E	N	N	T	E	E	E	T	T
20	28.12.2010	Avaruusohjelma	E	N	T	N	N	E	E	E	T

Taulukko 3. Jutut 21 – 40 luokiteltuina kategorioittain.

	Julkaisupäivä	Aihe	1	2	3	4	5	6	7	8	9
21	28.12.2010	Mikrolainabisnes	E	N	T	T	N	N	E	T	T
22	2.1.2011	Mutapaini	E	T	E	E	N	E	E	T	E
23	2.1.2011	Khalistan	E	N	N	T	N	E	E	E	E
24	3.1.2011	Pakistan-suhteet	E	N	N	E	N	T	T	E	N
25	5.1.2011	Punjabin hero- iiniongelman	E	E	T	E	N	E	E	E	E
26	8.1.2011	Kashmir	E	N	T	T	E	T	E	E	N
27	16.1.2011	Sikhinuoriso	E	E	N	E	N	E	E	E	E
28	22.1.2011	Sharmilan syömä- lakko	E	N	T	E	E	E	E	T	E
29	24.1.2011	Kollywood	E	E	N	T	N	N	E	T	T
30	9.2.2011	Kastittomuus	E	E	T	T	N	E	E	E	E
31	14.2.2011	Ihmisoikeudet	E	E	T	T	N	T	E	T	N
32	1.3.2011	Chennai	E	N	N	T	N	E	T	E	T
33	2.3.2011	Delhi	E	E	E	T	N	T	E	T	N
34	10.3.2011	Manmohan Singh	E	N	N	E	T	N	E	E	N
35	11.3.2011	Suomalaisaktivisti	T	N	T	E	E	N	E	T	N
36	15.3.2011	Ydinvoima	E	N	T	N	N	N	E	E	T
37	21.3.2011	Diplomatiasirkus	E	N	N	N	N	N	E	E	T
38	4.4.2011	Krikin MM- kisar	E	T	E	E	N	E	E	E	E
39	6.4.2011	Gandhi-kirja	T	N	T	E	N	N	E	E	T
40	6.4.2011	Ruuan hinnan- nousu	E	E	T	E	N	T	E	E	T

Taulukko 4. Jutut 41 – 60 luokiteltuina kategorioittain.

	Julkaisupäivä	Aihe	1	2	3	4	5	6	7	8	9
41	8.4.2011	Eunukit	E	E	E	T	E	E	E	E	E
42	10.4.2011	Anna Hazare -liike	E	N	E	T	E	E	E	E	E
43	10.4.2011	Nykytaide	E	E	E	E	E	E	T	T	T
44	12.4.2011	Nousu keskiluok- kaan	E	E	E	T	E	E	E	E	E
45	20.4.2011	Ydinvoimalaprotesti	E	E	T	T	N	E	E	T	E
46	6.5.2011	Eriarvoisuus	E	E	T	T	T	E	E	T	N
47	14.5.2011	Kommunistihallinto	E	N	E	E	N	N	E	T	T
48	21.5.2011	It-hautuunmaa	E	E	T	T	N	E	T	E	E
49	22.5.2011	Kivittäminen	T	N	T	T	N	E	E	T	T
50	22.5.2011	Noitavainot	T	N	T	T	T	E	E	E	T
51	24.5.2011	Metallit	E	E	E	E	E	N	E	E	T
52	15.6.2011	Gandhin silmälasit	E	N	N	E	N	N	E	E	T
53	18.6.2011	Kengänheitto	E	N	N	E	N	E	E	E	E
54	20.6.2011	Naispoliitikot	E	N	T	E	N	E	E	E	T
55	30.6.2011	Itsepuolustuskurssit	E	E	N	E	E	E	E	E	E
56	15.7.2011	Terrorismi	T	N	T	T	N	T	T	E	N
57	1.8.2011	Ganges	E	N	T	N	E	E	E	E	E
58	4.8.2011	Yksityisetsivä	E	E	N	E	E	T	E	E	E
59	6.8.2011	Rahul Gandhi	E	E	N	E	T	N	E	E	T
60	6.8.2011	Lutkamarssi	E	E	T	E	N	T	E	T	T

Taulukko 5. Jutut 61 – 77 luokiteltuina kategorioittain.

	Julkaisupäivä	Aihe	1	2	3	4	5	6	7	8	9
61	14.8.2011	Skeptikko	E	E	N	T	E	T	E	E	T
62	15.8.2011	Pako Tiibetistä	E	E	T	T	E	E	E	E	E
63	17.8.2011	Sonia Gandhi	E	N	T	E	T	N	T	T	T
64	18.8.2011	Anna Hazare - liike	T	N	E	T	E	E	E	E	E
65	26.8.2011	Anna Hazare - liike	T	N	E	T	E	E	T	E	E
66	6.9.2011	Teloitukset	E	N	T	E	N	E	E	E	N
67	7.9.2011	Shiv Sena	E	E	T	T	N	E	E	E	E
68	11.9.2011	Hitler-ihailu	E	N	T	E	N	T	E	T	E
69	12.9.2011	Nälkä	E	N	T	T	T	E	E	T	N
70	17.9.2011	Tihar	E	E	E	E	E	E	E	E	E
71	18.9.2011	Köyhät	E	E	N	T	N	T	E	T	T
72	30.9.2011	Dharamsala	E	E	E	E	N	T	E	E	E
73	2.10.2011	Kashmir	E	E	T	T	T	E	E	E	E
74	5.10.2011	MC Kash	E	E	N	T	E	E	E	E	E
75	9.10.2011	Polttohautaus	E	E	N	E	N	E	E	E	E
76	10.10.2011	Separatistijohtaja	E	E	T	T	E	E	T	E	E
77	16.10.2011	Muutos	E	E	N	E	N	E	E	E	E